

L. 1. list izhaja vsak dan, razen nedelje. Naročnina: za 1 mesec L. 8.—, za 3 mesece L. 22.—, za 6 mesecev L. 40.—, za leto L. 75.—, v inozemstvu mesečno L. 6.50 več.— Poštne stroške plačajo naročniki. Oglasnina za 1 mm prostora v široki 1 kolonki L. 1.20, v ozki L. 1.20, oglasne denarnice zavodov L. 2.—, mali oglasni listi za besede, najmanj L. 3.—

EDINOST

Uredništvo in upravnistvo: Trst (3), ulica S. Francesca d'Assisi 20. Telefon 11-57. Dopolni naj se pošiljajo izključno uredništvu, oglasni, reklamacijski in denar pa upravnistvu. Rokopisi se ne vračajo. Nepravilna pisma se ne sprejemajo. — Last, založba in tisk Tiskarne „Edinost“ Poduredništvo v Gorici: ulica Giosue Carducci št. 7, I. n. — Telef. št. 827. Glavni in odgovorni urednik: prof. Filip Peric.

Veliko liktorsko posojilo

Danes se odpre podpisovanje velikega liktorskega posojila, ki ga je razpisala vlada v svrhu mobilizacije razpoložljive gotovine v državi. Glasom poročil, ki so prispela na osrednja vodilna mesta v Rimu, se odpre podpisovanje posojila ob najboljših znamenjih za popoln uspeh te velikopotezne finančne operacije. Po vestih, ki jih objavljajo rimski listi, je zanimanje za liktorsko posojilo že sedaj veliko, posebno pri gospodarskih ustanovah vseh vrst.

K sodelovanju se ima pritegniti ne samo veliki kapital, temveč tudi srednja in mala industrija, sploh vsi pridobitni krogi v državi.

«Gazzetta Ufficiale» od 15. t. m. je objavila ministrski odlok, ki vsebuje določbe o pogojih in načinu, kakor se ima izvesti veliko liktorsko posojilo. Tudi v naših krajih je veliko zanimanje za to akcijo, ki tvori nov člen v splošni gospodarski bitki, in zato bodo brez dvoma tudi naši ljudje po svojih močeh prispevali k uspehu posojila. V naslednjem podajamo celotno vsebino omenjenega odloka.

Čl. 1. Od 18. novembra 1926. do 18. januarja 1927. je odprto pri zavodu Banca d'Italia in pri drugih zavodih in uradih, ki bodo pozneje označeni, javno podpisovanje za državno konsolidirano posojilo z obrestovanjem po 5%, katero je bilo dovoljeno s kr. odlokom zakonom od 6. novembra 1926, št. 1831.

Čl. 2. Podpisovanje se vrši po ceni, ki je določena v čl. 4. omenjenega odloka zakona, t. j. po 87.50 za vsakih 100 lir nominalnega kapitala z obrestovanjem od 1. januarja 1927. dalje.

Čl. 3. Javno podpisovanje se odpre 18. novembra 1926. na ozemlju države, v kolonijah, ob Sredozemskem morju in na italijanski zemlji v Egejskem morju. Podpisovanje traja do 18. januarja 1927. V Eritreji in Somaliji pa do 31. marca 1927.

Čl. 4. Italijani v inozemstvu se lahko udeležijo posojila s tem, da vplačajo ves znesek vrednotne, ki jih mislijo kupiti, t. j. po emisijski ceni 87.50 za vsakih 100 lir nominalnega kapitala, pri zavodih in tiskarnah, ki se se določijo, in sicer: a) do 18. januarja 1927. tisti, ki živijo v Evropi in v deželah ob Sredozemskem morju; b) do 31. marca 1927. tisti, ki živijo v ostalih deželah.

Čl. 5. Podpisniki dobijo začasna poimenska potrdila s podpisom, overjenim od javnega uradnika, katerega potrdila se menja za definitivne vrednotnice, čim bodo te gotove. Če kdo potrdilo zgubi, se bo postopalo po določbah kr. odloka od 8. junija 1913, št. 700.

Čl. 6. Banca d'Italia sme sprejemati vplačila tudi v zlatu po uradni povprečni ceni, ki je določena za oni dan, ko se izvrši vplačilo. Podpisniki bodo lahko vplačali — razen z gotovino — tudi s kuponi konsolidiranih državnih dolgov, ki dospejo 1. januarja 1927, kateri kuponi se bodo sprejemali kot gotovina. Sprejemale se bodo tudi obveznice odplačljivih javnih dolgov, ki so bile izrečane in postanejo izplačljive 1. januarja 1927.

Čl. 7. Podpisnikom bodo abonirane obresti po 6% na leto za one svote, ki jih vplačajo še v letu 1926, in sicer od dneva vplačila do 31. decembra 1926.

Čl. 8. Podpisnikom nominalnega kapitala nad 1000 lir je dovoljeno, da vplačajo podpisane svote na obroke, in sicer tako, da vplačajo 35 lir za vsakih 100 ob podpisu, 30 lir 15. aprila 1927 in 22.50 lir 30. junija 1927. Od vplačil, ki se izvršijo po 1. januarja 1927, so podpisniki dolžni obresti po 5% na leto od 1. januarja do dneva, ko se izvrši vplačilo. Te obresti se bodo računale od odgovarjajočih svote nominalnega kapitala, in sicer za prvi obrok od 40 lir, za drugi od 35 in za tretji od 25 lir. Podpisniki lahko plačajo vnaprej, v celoti ali deloma, v vsaki dobi, toda pod pogojem, da vplačajo po cele obroke. V tem slučaju se bodo računale omenjene obresti od 1. januarja do dneva, ko je bilo izvršeno vplačilo.

Čl. 9. Pri podpisovanju na obroke, in sicer v slučaju zamud preko določenih dob, bodo morali podpisniki plačati tudi zamudne obresti po 7%. Ako traja zamuda nad dva meseca, se določene obveznice realizirajo čim ugodneje na račun in odgovornost zamudnikov.

Čl. 10. Pobornice o vplačilih, začasna potrdila, definitivne vrednotnice, oglasi v listih, revijah, kaziputih, koledarjih itd., kjer se bo običajno obveščalo o posojilu in pogojih, so prosti kolonije, registrske in vsake druge pristojbine. Glede razglasov, ki se bodo prilepili v gorimenoj svrhu, se bodo uporabljale določbe, ki veljajo za oblastvene razglase in volitvene proglase.

Čl. 11. Znesek, ki bo odgovarjal oddanim vrednotnicam, se bo vpisal v proračun v poglavje o dohodkih, uvedeno v smislu določb čl. 1. kr. odloka

od 10. novembra 1926, št. 1869., s tem, da se čim prej vplača zavodu Banca d'Italia za svrhu, ki so označene v čl. 4. kr. odloka od 6. novembra 1926., št. 1831.

Seja senata

Delo komisij — Zakonski načrt glede uvedbe smrtnih kazni pride na vrsto šele danes ali pa v petek

RIM, 17. (Izv.) Čeprav se je vršila danes druga seja visoke zbornice v tem zasedanju, je vendar potekel današnji dan brez posebnih dogodkov. Današnja seja ni nudila nikakih znamenitosti, katere bi bilo vredno posebej podčrtati. Ob 14. uri in pol popoldne se je sestala senatorska komisija, ki je razpravljala o devetnajstih zakonskih načrtih, med katerimi je pač najvažnejši oni načrt glede uvedbe smrtnih kazni. Komisija je v načelu že izrazila svoje soglasje z istim in bo kvečjem predlagala nekatera priporočila glede njegovega izvajanja. Naposled je bila izvoljena poročevalska komisija, ki bo že tekom jutrišnjega dneva sestavila svoje poročilo. Zato je zelo verjetno, da pride zakonski načrt o uvedbi smrtnih kazni v senatorsko zbornico v razpravo že na jutrišnji ali pa najpozneje na petkovi seji visoke zbornice. Prvotno se je splošno pričakovalo, da bo tudi v visoki zbornici uvedeno za razpravo zakona v obrambo režima nujno postopanje, kar pa se je izkazalo za neuporabno. Razprava o zakonskem načrtu v obrambo režima se pričakuje z velikim zanimanjem, to pa ne morda toliko radi debat, ki katerim se bo prilagajalo najbrž le malo govornikov, ampak bolj radi tega, ker je prav lahko mogoče, da bo imel ob tej priliki on. Mussolini važen govor o zunanji in notranji politiki fašistovskega režima.

Današnja seja senatorske komisije se je vršila prvič v novih prostorih senata, ki so se razširili tudi na del sosedne palače Giustiniani, v kateri je bilo še pred nekoliko meseci glavno shajališče italijanskih framonov.

Seja fašistovskega direktorija

RIM, 17. (Izv.) Danes ob 22. uri se je zopet sestalo vodstvo fašistovske stranke, ki je nadaljevalo svoje razprave o predložitvi uvedbi novega strankinega statuta. Na večerajšnji seji vodstva se je posebno veliko razpravljalo o vprašanju, ako smejo biti poslanci tudi politični tajniki pokrajinskih zvez in člani pokrajinskih vodstev stranke. Večina strankinega vodstva je bila mnenja, da smejo biti poslanci le v izrednih slučajih politični tajniki ali pa člani vodstev pokrajinskih zvez. Toda do definitivnega sklepa ni došlo. Določeni so bile štiri nadzorstvene cone, ki so bile takoj dodeljene posameznim generalnim podtajnikom. Tri Benečije, Lombardija in Piemont so bile poverjene v nadzorstvo generalnemu podtajniku on. Starace. Nadalje je bilo sklenjeno, da bo z novim letom izdan tudi nov fašistovski znak, za katerega je načrt že izdelan, pa ga mora prej še odobriti on. Mussolini.

Mussolini še vedno zaslišuje prefekte

RIM, 17. (Izv.) On. Mussolini zaslišuje še vedno prefekte raznih pokrajin. Čim bo dokončano zasliševanje prefektov, bo pričel on. Mussolini zasliševati poveljnike vojaških okrajev fašistovske milice in naposled mogoče tudi politične tajnike fašistovskih pokrajinskih zvez. Na ta način si hoče ustvariti popolno sliko o položaju v posameznih pokrajinah. V prvih dneh decembra pa se sestane pod predsedstvom on. Mussolinija odbor za žitno bitko.

Obletnica posvetitve cerkve sv. Petra v Rimu

RIM, 17. (Izv.) Jutri preteče 300 let, odkar je bil največji hram krščanstva, to je cerkev sv. Petra, slovesno posvečen od papeža Urbana VIII. V proslavo tega velikega dogodka se bo vršila jutri zjutraj v baziliki sv. Petra velika cerkvena slovesnost.

Zvečer pa bo pročelje bazilike praznično razsvetljeno.

Zgradba Dantejevega spomenika v Rimu

RIM, 17. Agencija Radio Nazionale sporoča, da so merodajne politične osebe, znanstveniki in umetniki te dni sklenili, da se čim prej postavi veličasten spomenik Danteju v Rimu.

Volitve na Bolgarskem

SOFIJA, 17. Iz dosedanjih podatkov o izidih volitev v pokrajinske svote, sklepajo, da je vladna večina dobila samo 45 odstotkov vseh mandatov. V bistvu je torej doživela poraz. Vendar pa bo v pokrajinskih svetih kljub temu imela večino, ker je opozicija razcepljena v preveč strank.

SANTIAGO DEL CILE, 17. Dve letali, ki sta krožila nad tukajšnjim vojaškim letališčem, sta se trčila v zraku. Štirje letalci so se ubili.

Odnosaji med Francijo in Italijo

Mussolinijeve izjave odposlanca «Matin-a»

PARIZ, 17. Znani francoski novinar in publicist Sauerwein je imel pred nekaj dnevi v Rimu važen razgovor z on. Mussolinijem, o katerem poroča v «Matin-u» tako-le: Glede poslednjih francosko-italijanskih incidentov mi je izjavil on. Mussolini: «Vse je poravnano. Ugotovil sem, da francoska vlada ni nikakor pripisovala tem mučnim incidentom pretirane važnosti ter da jih je vaš odlični poslanik Besnard presojal s primerno hladnokrvnostjo. Ako se smem tako izraziti, Vam rečem, da protifrancoske demonstracije čim bolj ponehavajo v Italiji. Demonstracije po dveh poslednjih atentatih na moje osebo so bile manjše od onih, ki so se vršile proti Franciji v Livornu ob priliki drugega atentata. Tekom zadnjih demonstracij je bil poškodovan le en francoski konzulat in sicer v Tripolisu. Ne pravim tega zato, da bi zmanjšal resnost takih incidentov. Naj se izvršijo taki incidenti pod katerimi koli okoliščinami, jih smatram vedno in povsod za nedopustne in za škandalozne. Izdal sem najstrožje ukrepe, da se take reči nikoli več ne ponovijo. Za to Vam morem jamčiti.

Veliki fašistovski svet je izrazil svoje obžalovanje nad temi incidenti, ki jih uprizarjajo iz fašistovske stranke izključeni elementi in agenti-provokaterji. Seveda se dajo slični incidenti tolmačiti kot posledice ogorčenja, ki se polasti celokupne dežele ob kakem atentatu na moje osebo.

Vi mi poročate: Zakaj se ogorčenje Italijanov vedno obrne proti Franciji? Moj odgovor je ta-le: V obeh vseh Italijanov velja Francija kot obljubljena dežela in zavetišče vseh zarotnikov proti fašistovskemu režimu. Popolnoma razumem, da je pravica, ki nudi političnim izseljencem zavetišče, velike vrednosti. Jaz spoštujem to pravico in jo tudi prakticiram v Italiji napram velikemu številu ruskih, macedonskih, albanskih in drugih političnih izseljencev, ki mirno živijo v Italiji. Niti na misel mi ne pride, da bi jih izgnal iz Italije in se bi eni drugim postavil po robu eventualni zahtevi, da se ti izseljenci izženejo. Nikakor pa se ne sme pravice do zavetišča zamenjati z zlorabo zavetišča. Italijanski politični izseljenci lahko živijo v Franciji, toda po mojem mnenju nimajo nikake pravice dnevno zastupljati odnose med Francijo in Italijo z razširjanjem brošur in listov, ki zagovarjajo in izživajo zločine. Seveda ne more njihova gonja postaviti v nevarnost fašistovski režim, ki je močnejši od njihove sile. Pač pa hočejo italijanski politični izseljenci izžvati incidente v Italiji ter zastupljati odnose med Italijo in Francijo.

S pomočjo policijskih ukrepov je prav lahko mogoče ukrotiti te ljudi, ki ribarijo v kalnem. To naglašam ne radi moje osebe, temveč radi prijateljstva med Francijo in Italijo, ki je gotovo večjega pomena kakor pretvezne pravice italijanskih izseljencev, katere je znala francoska vlada s posebnimi ukrepi proti anarhistom dostojno omejiti.

To delovanje majhne skupine izseljencev škodi v veliki meri medsebojnemu odnosu. Kakor hitro se izvrši kak incident, se obrne jeza Italijanov proti deželi, iz katere prihajajo izzivanja in listi, ki vsebujejo le žalitve fašistovskega režima in natolevanja proti istemu.

Ne smemo pozabiti, da je med obema deželama vedno obstajala nekaka pretirana občutljivost radi njiju stalnih odnosov. Vpliv listov iz drugih dežel, na primer iz Nemčije, je v Italiji zelo neznaten. V Italiji je namreč le nekaj sto ljudi, ki čita nemške liste. Toda listi, ki se tiskajo v Parizu, najdejo pri nas globok odmev, kajti večina Italijanov pozna francoski jezik. Glede težkoč, ki jih je porodil tangerski statut, moram pripomniti, da so danes še poravnane. Pred nekoliko meseci smo se odločili, da se zaenkrat ne bomo bavili s tangerskim vprašanjem. Angleška vlada je hotela na vsak način, da pristopimo tudi mi k tangerskemu statutu in tozadevne misli so bile izmenjavane. Danes pa nam nudi predvidevana procedura popolno zadovoljenje. Najprej bosta Francija in Italija razpravljali o tangerskem vprašanju. Ta priprava je seveda popolnoma naravna. Ti dve državi, ki imata v Tangerju toliko pridobljenih pravic in ki sta doprinesli toliko žrtv za pomirjenje Maroka, sta določeni, da kot prvi uredita tangerski pravilnik in šele nato bosta Italija in Francija sodelovali pri končnoveljavni rešitvi tangerskega vprašanja.

Je pa neko drugo vprašanje, glede katerega moramo razpravljati ter se sporazumeti. Gre namreč za statut Italijanov v Tunisu. Za nas je to vprašanje prvrednega pomena.

Nimam najmanjšega dvoma, da bomo po poravnavi obžalovanja vrednih incidentov stopili v najboljše odnose s Francijo.

Moja osebna naziranja ne morejo biti dvomljiva. Nikoli si nisem predstavljal zdrave evropske politike brez tesnega sporazuma med Italijo in Francijo. Dal sem listom navodila, da morajo prenehati s polemikami.

Kmalu bom imel priliko v senatu in v poslanski zbornici jasno izraziti svoje misli glede Francije ter naglašati, da sedanji francoski zunanji minister Briand popolnoma razume težnje in potrebe Italije.

Tako se zaključuje razgovor, ki ga je imel on. Mussolini z odposlancem lista «Matin-a».

Razčiščenje v južni radikalni stranki

Popoln sporazum. - Priznanje Nikoli Pašiću in zaupnica Uzunovićevi vladi

BEOGRAD, 17. (Izv.) Na sinočnjem sestanku radikalnih prvkov v vili poslanca in predsednika radikalnega kluba Mihajlovića je pozno ponoči prišlo do sporazuma, na kar je bil novinarjem izdan poseben komunik, ki govori o tem sestanku, ter objavlja, da se je soglasno naglašalo potrebo, da se v radikalnem klubu izreče popolno vdanost predsedniku stranke Nikoli Pašiću, za katerim stoji vsa radikalna stranka in da se obenem v vidnem manifestu izreče zaupnica vladi Nikole Uzunovića. Ves današnji dan je v glavnem poteku v komentiranju doslej doseženih rezultatov, ki jih je dosegel večerajšnji sestanek za pomirjenje v radikalni stranki. Edini pozitivni rezultat sinočnjega sestanka pa je dejstvo, da se bo v kratkem vršila seja radikalnega kluba. Zvečer se je Uzunović v razgovoru z novinarji izrazil, da se radikalni klub sestane v par dneh ter da bo na tej seji razpravljalo o vseh važnih vprašanjih glede katerih je sinočnji sestanek dovedel že do rezultatov.

Radić in Bodrero

sta se večeraj sestala

BEOGRAD, 17. (Izv.) Danes dopoldne se je vršil prav slučajno sestanek med Stjepanom Radićem in italijanskim poslanikom Bodrero, ki sta se srečala v predstobi ministrstva za zunanje zadeve. Sestanek je bil sprva za oba precej mučen, nato pa se je med obema razvil kratek prijazen razgovor. Ko je Stjepan Radić zapustil zunanje ministrstvo, so ga novinarji povprašali, kaj je govoril z italijanskim poslanikom. Stjepan Radić jim je odgovoril, da sta se razgovarjala o zunanji politiki. Ob zastopata eno in isto politično mnenje. Nato so novinarji vprašali Stjepana Radića, kako sodi o sinočnjem sestanku in pomirjenju med radikalnimi prvkovi v vili poslanca Mihajlovića. Radić je odgovoril, da bi bilo bolje, če bi bili v vili manj peli in pili, pa več delali. Tekom današnjega dne je imel Radić še številne konference, zvečer pa je odpotoval iz Beograda na agitacijsko potovanje v Bosno.

Izjava dr. Ninčiča

BEOGRAD, 17. (Izv.) Zunanji minister dr. Ninčič je danes zvečer izjavil novinarjem, da so ameriške vesti o koncentraciji jugoslovnskih čet na italijanski meji idijotsko izmišljene.

Seja narodne skupščine

BEOGRAD, 17. (Izv.) Narodna skupščina je danes razpravljala o monopolski politiki. Govorili so razni opozicijski poslanci. Cela seja je nudila dokaz, da parlament nima resnega dela in da opravlja le malenkosti, ki so slučajno na dnevnem redu. Pač pa zatrjujejo krogi zlasti radikalni, da bo po sestanku radikalnega kluba omogočeno tudi v narodni skupščini res uspešno delo.

Delovanje skupščinskih odborov v Beogradu

BEOGRAD, 17. (Izv.) Tekom današnjega popoldneva in večera so imeli svoje seje razni skupščinski odbori. In sicer je imel sejo odbor za prenos zakonskega načrta o dobrovoljnih ter je danes razpravljalo o podobnostih tega načrta. Odbor za prenos načrta odvetniškega zakona je razpravljalo o posmehnih členih in je zakon bil sprejet z neznatnimi izpremembami. Sekcija za prenos mednarodnih delovnih konvencij je tudi zvečer imela svojo sejo. Po govoru ministra za soc. politiko Simonovića ter poslancev Agatonovića in Demetrovića je bilo prvih 12 konvencij sprejetih in ratificiranih. Te mednarodne delovne konvencije so bile sklenjene na mednarodni delovni konferenci, ki se je vršila na osnovi člena 389. versailleskih mirovnih pogodb.

Odlikovanje gen. Hadžića

BEOGRAD, 17. (Izv.) V čehoslovaškem poslanstvu se bo jutri izročila kralj. adjutant gen. Hadžiću častna sablja kot zahvala za organizacijo dobrovoljcev, ki so se med vojno borili skupno s čehoslovaškimi legionarji.

Velik mlin v Nišu zgorel

BEOGRAD, 17. (Izv.) Iz Niša prihaja poročilo, da je danes tam pogorel velik mlin okrožne banke. Škoda znaša nad dvajset milijonov dinarjev. Uničenih je bilo 40 vagonov moke.

Železnika nesreča

BUKAREŠT 17. Na postaji Faravani pri Xaresesthi je osební vlak zavozil v tovrni vlak. Tri lokomotive in mnogo vagonov je poškodovanih. 20 oseb je ranjenih.

Razpust madžarskega parlamenta

Novi parlament se bo sestel 25. januarja 1927

BUDIMPEŠTA, 17. Na večerajšnji seji madžarske narodne skupščine je bil prečitan odlok regenta Horthyja, ki odreja razpust parlamenta.

Kljub precejšnji napetosti, ki je vladala v vseh parlamentarnih krogih, je zaključna seja potekla razmeroma mirno. Še pred sejo se je zbralo v hodnikih parlamenta mnogo poslancev in kandidatov, ki so živahno razpravljali o predstojih državnozbornskih volitvah. Pričakujejo, da bo grof Bethlen pri volitvah izvajal odločujoč vpliv; celo med njegovimi pristajali vlada precej čudno razpoloženje in nesigurnost, kajti v zadnjem času so se pričele širiti govorice, da namerava Bethlen tudi v svoji stranki marsikaj izpremeniti.

Seja se je pričela ob 11.45. Prisotni so bili skoro vsi poslanci in tudi galerije so bile nabito polne. Socijalni demokrat Farkas je hotel dobiti besedo še pred prehodom na dnevni red, pa je večina njegovo zahtevo odklonila. Radi tega je levica zagnala velik hrup; mnogo medklicev je padlo na račun vlade.

Po prehodu na dnevni red je zbornica v tretjem branju odobrila zakonski predlog glede podpor madžarski plovidni družbi ter neko naredbo naučnega ministra.

Ob splošni pozornosti se je nato dvignil ministrski predsednik grof Bethlen ter izročil predsedniku pismo regenta, ki je javil, da razpušča narodno skupščino. Obenem pa sklicuje na 25. januarja 1927 novi državni zbor, ki bo sestavljen iz dveh zbornic. Končno se Horthy v svojem pismu zahvaljuje skupščini za njeno delovanje.

Po prečitani pisma so uprizorili socijalni demokrati viharo demonstracijo in zahtevali, naj bodo volitve splošne in tajne. Vladna večina je uprizorila protidemonstracijo ter živahno vzklikala regentu Horthyju.

Sele čez nekaj časa, ko se je vihar nekoliko pomiril, je predsednik skupščine zamogel izreči zaključne besede, nakar je zaključil zasedanje.

Posledice angleške rudarske stavke

400 milijonov funtov šterlingov škoda

LONDON, 17. Notranji minister Joysson-Hicks računa, da je rudarska stavka povzročila do sedaj več kot 400 milijonov funtov šterlingov škodo (nad 46 milijard lir).

Rudarska stavka je imela tudi velik vpliv na zunanjo trgovino Anglije. Iz uradnih podatkov je razvidno, da je v prvih desetih mesecih tek. l. znašal primanjkljaj trgovinske bilance 62,485.052 funtov šterlingov.

V tem času se je izvoz zmanjšal za 15.7 odstotkov in je znašal 652 milijonov funtov šterlingov. V prvih desetih mesecih t. l. je Anglija uvozila iz inozemstva 14,324.314 ton premoga.

LONDON, 17. Prvi podatki o glasovanju rudarjev v posameznih rudarskih okrožjih kažejo, da bodo predlogi vlade za poravnava spora skoro gotovo sprejeti.

Morski roparji v kitajskih vodah

LONDON, 17. Listom poročajo iz Hong-Konga: Neverjetno drzen roparski napad se je večeraj izvršil v kitajskih vodah. Kitajski morski roparji, ki so bili vkrcali v Amoyu kot navadni potniki na angleški 2500-tonski parnik «Sunning», so pri Swatowu napadli posadko. Ranjeni so bili eden izmed častnikov, dva mornarja in glavni strojevodja.

Roparji so poškodovali stroje, pokvarili radiobrojavne aparate, oplenili ladjo in jo zažgali. Pobegnili so v čolnih, s sabo pa po poleg bogatega plena odnesli tudi dve Evropejki. Neka japonska ladja, ki je zapazila ogenj, je hitela na pomoč, a je prišla prepozno. Več sreče je imela neka angleška vojna ladja, ki je rešila, kar se je pač rešiti dalo. Nekateri angleške torpedovke pa so pričele loviti morske roparje. Zajeli so čoln, v katerem se je nahajalo deset roparjev. Ostale pa še zasledujejo.

Slabo vreme v Ameriki

NEV YORK, 17. Na obalah Atlantskega oceana divja huda nevihta. V New Yorku piha močan veter, ki v znatni meri ovira promet.

Sinoči je v vzhodnem delu Združenih držav besnel hud vihar, ki je povzročil mnogo škodo. Par čolnov se je potopilo in nekaj hiš je bilo poškodovanih. Vihar je poškodoval telefonske in brzojavne napeljave.

Nov predsednik Brazila

PARIZ, 17. Včeraj je prevzel mesto predsednika republike Washington Louis.

V Rio de Janeiro so se vršile velike svečanosti. Novi državni predsednik je v nekem govoru izjavil, da bo nadaljeval delo, ki ga je začel njegov predhodnik Artur Bernardes.

Ruski parnik potopljen

BERLIN, 17. Iz Bukarešte javljajo, da se je večeraj v bližini romunske obali v Crnem morju potopil ruski parnik «Skandinavia», ki je bil namenjen v Carigrad. Na parniku se je namreč razletel parni kotel, kar je povzročilo izbruh ognja. Mnogi potniki so skočili v vodo, da bi se rešili pred ognjem. Nekaj ljudi je rešil italijanski parnik «Maria», kakih 40 oseb pa je utonilo.

(Glej zadnje brzojavne vesti na IV. strani)

Srednje šole v Tolminu

Tolmin, zelo zanimiv kraj naše ožje domovine, zadobiva v zadnjem času vedno večjo važnost. Postaja zanimiv iz več razlogov. Med temi so najvažnejši zadnji dogodki, oziroma izpremembe, ki so prišle tako nepričakovano in nenadoma, da se njihovega pomena in važnosti še sedaj nismo zavedali. Tudi Tolminci sami ne dajo mnoge važnosti na vse to, pač pa gre do nekakega mimo — le povejo si med seboj kaj je novega brez posebnih govoranc. O pomenu teh izprememb danes še ne moremo mnogo govoriti, pač pa bomo to spoznali v najkrajšem času. Nekaj malega pač lahko predvidevamo.

Tu naj v kratkem članku podam skupaj vse zadnje izpremembe. Komentiranje in tolmačenje prepuščam drugim.

Važne pa so te izpremembe predvsem za naše starše, ki pošiljajo svoje otroke študirati. To je tudi glavno, o čemur imam namen govoriti.

Dve leti je od tega, ko je Tolmin imel še popolno slovensko učiteljsko šolstvo, študirajočih dijakov je bilo vedno za določeno število. Občutilo se je pa pomanjkanje posebnega poslopa, ki bi vsaj za silo zadostilo potrebam: telovadnice, učnih predmetov itd.

Se preteklo leto je pouk začel popolnoma normalno, brez posebnih izprememb. Važna izprememba pa se je zgodila kmalu po tem začetku: štirje višji tečaji so se namreč izpremenili v gimnazijo in učiteljski omenjenih razredov so postali gimnazijci. Sprva je bilo mnogo začudenja, pozneje pa je vse to pleglo. Na gimnazijo so prišli novi profesorji. Gimnazija je seveda italijanska in slov. jezik se poučuje kakor tuj jezik (lingua straniera). Ostala učiteljska — zadnji ostanek slov. srednjih šol v Julijski krajini — je nosilo še naslov slovenske učiteljske, a maturanti so morali delati maturo v Vidmu v italijanskem jeziku. Na gimnaziji pa se je takoj opazila večja disciplina, ki je na učiteljski manjkala. Začel se je tudi isti pojav, kakor v Idriji na realki, le s to razliko, da tu ne bo vsako leto odpadel po en razred učiteljske, ampak se bo kar izpremenil v nadaljnje gimnazije.

Po tem dogodku je v glavnem ostalo do konca leta brez večjih izprememb. Letošnje šolsko leto pa je prineslo novih izprememb.

Oba še ostala razreda učiteljske sta bila izpremenjena v italijanska. V Tolminu je v obeh razredih učiteljske 29 dijakov. Tudi profesorji se niso več vrnili, nadomestili so jih profesorji gimnazije, ki sedaj poučujejo na obeh zavodih. Na mesto g. ravnatelja doktorja Pavlina, ki je odšel na goriško gimnazijo kakor profesor slovenščine, je prišel skupni ravnatelj gimnazije in učiteljske in na mesto tajnice sestra g. ravnatelja. — Tako vidimo, da se je izpremenilo skoraj vse. Danes se na učiteljsko opazja večja disciplina in posevečanje večje pažnje maturi, tako da se to leto pričakuje boljše izida v primeri z lanskim.

Na gimnaziji se je šlo pred vsem za to, da se ji zagotovi obstoj. In res je bilo v I. razred sprejetih mnogo novincev, med temi tudi več iz starih pokrajin.

O drugih manjših dogodkih je «Edinost» poročala že sproti (ustanovitve ballile in avangardistov) novo je le to, da so na gimnaziji vpeljali skupno gimnazijsko obleko, v kateri pa se nam niso še pokazali. Obleči bi jo imeli prvič na dan prihoda on. Fedeleja, ki pa potem ni prišel.

To leto je tudi konvikt Fr. Skodnik zaigral večjo vlogo. Dal je na razpolago več mest zastoj (v zadnjem času se govori, da celo vsa). Na ta način se je znatno zmanjšalo število takozvanih «zunanjih» dijakov, kar je imelo zopet za posledico, da je ostala marsikatera gospodinja brez dijaka, čeravno ga je imela namen sprejeti.

Zadnje novosti, ki so pa še v povojih oz. v načrtih, se tičejo zidanja gimnazije in konvikta. Načrti so menda že napravljeni. Omenjeni so tudi prostori, kjer bo stala omenjena stavba. To je za Tolmin gotovo velikega pomena. Je pa tudi neobhodna potreba, ker brez zidave novega poslopa ne bo mogla v Tolminu obstojati nobena poštna šola, še manj pa gimnazija.

Z zidavo omenjene šole bo to vprašanje rešeno in Tolmin bo dobil kar dve novi stavbi, ki mu bosta lahko v ponos in okras.

To je glavno, kar se tiče šolstva. So pa še druge izpremembe, med temi vrnitev podprefektore, kar bo zopet povečalo važnost Tolmina.

O drugih pa je v glavnem «Edinost» poročala sproti. Tolmin je dobil še nekaj miličarjev, pa o tem ne bom tu pisal.

O nadaljnjem razvoju vseh teh novosti bomo poročali sproti, kakor bo pač pokazal čas!

B. V.

DNEVNE VESTI

Izmenjava ostalih avstro-ogrskih kron

Tukajšnja kr. prefektura sporoča: Ker je bila prefektura obveščena, o nekem manevru na škodo onih, ki imajo še neizmenjane avstro-ogrške krona, je kr. kvestura ugotovila špekulante ter je zasigla pri neki tržaški firmi seznam nad 800 imetnikov kron. Istotako se bodo zasigeli seznam pri podružnicah one firme na deželi.

Proti odgovornim se bo postopalo po zakonu, a prizadeti se svariijo proti takim špekulantom ter opozarjajo, da je finančno ministristvo izrecno zagotovilo, da se bodo preostale krona menjale v italijanske lire čim prej, kakor hitro bo končana likvidacija avstro-ogrške banke.

Odlok o hranjenju tropin

Kr. prefektura tržaške pokrajine je izdala odlok od 10. t. m., s katerim se določa dan 30. novembra kot rok, o katerem je beseda v čl. 8. kr. odloka št. 729 od 12. aprila 1917, za hranjenje tropin v tržaški pokrajini. Po tem roku se bodo smele hraniti naravne tropine le pod sledečimi pogoji:

- a) če so shranjene v prostorih za žganje, kuhinjo in če lastnik izjavi, da jih podvrže nadzoru finančne, katere ima paziti, da so tropine res določene za žganje, kuhinjo.
- b) če so pomešane z drugo krmo;
- c) če so močno okisnile ali se drugače pokvarile;
- d) če so pomešane z drugimi rastlinskimi ostanki ali živalskimi odpadki ter so določene za gnoj.

V vseh drugih slučajih morajo lastniki tropin prositi užitniški urad, da jim jih denaturira, ali pa jih morajo na katerikoli način izpriditi.

Manomu Josipa Hočvarja.

Zapustil si nas, ko smo se ravno pripravljali, da sprejmemo Tvoje blagovestje. Komur je bilo dano slediti Tvojem razvoju, je videl, kako si se vzpenjal z vsemi silami svoje sproščene mladosti proti nebeskim livadam izvoljenec, kjer se človek tajinstveno presnavlja v nadčloveka, da lahko okusi slast vzvišenega robotstva Apolovega kraljestva. Pa se Ti je zdobil lok od napetosti, ko si že s ponosom gledal, kako bo pognala njegova vzbočena hrbtnica biserno konico v naš firmament, da zažari v vsemiru nova zvezda vodnica Tvoje zgoščenosti kreposti. In zrušilo se je v naših srcih.

Mar so naša pota res tako temna in tako bolečna, da nam ni zatreti zarje, ki bi ne bila spočeta v krvavečih kričih, ker nam ginevajo naše najboljše, z brezkonnim upanjem napojene cvetke naših gred?... — h. k.

Nekaj predpisov

Iz disciplinarnega pravilnika za izvedbo električnih naprav v tolminskih Gorah

Ker bodo dela za izkoriščanje vodnih sil v Gorah čisto preobrazila v gotovih krajih naravo in ker bodo razne naprave po dolgi in po čez preprezale celo tolminsko deželico, so marsikateri posestniki v skrbah za svoje življenojske, gozdne, poljske, dovodne in pa zdravstvene interese. Vlada je izdala dne 24. avgusta 1925. št. 43. poseben disciplinarni pravilnik v zaščito svojih interesov ter interesov prebivalstva v dotičnih krajih. Podjetje je dobilo dovoljenje pod pogojem, da se držijo predpisov tega disciplinarnega pravilnika. Priobčujemo par najvažnejših teh predpisov, da bodo naši ljudje videli, v koliko jih ta pravilnik ščiti napram podjetju, ter da se bodo znali v slučaju kršitve teh predpisov obračati na oblasti s pritožbami.

1.) Podjetje mora izvršiti ter vzdrževati vse potrebne naprave za preokracanje cest, kanalov, izlivov in podobnega ter za ohranitev zemljišč in redovno teke reke Soče in njenih dotokov ter tudi hudournika Nadiže.

2.) Vsi podzemeljski predorji v katerih teče voda pod pritiskom, morajo biti na tak način preobčeni, da se ne bo skalovje vdiralo ter da ne bo uhajala voda.

3.) Predorji s prosto tekočo vodo morajo biti tudi primerno preobčeni pri prehodu skozi peščen svet ali pa razpokano skalovje, kot je to posebno slučaj v bovški kotlini.

4.) Kanali (roje) ob bregovih gora morajo biti pokriti, da jih ne zasuje materijal, padajoč s strmih pobočij gora.

5.) V interesu zdravstva in pa ribolova je absolutno prepovedano vsako motenje voda.

6.) V zaščito zdravstva obrežnih krajev mora podjetje pustiti teči v strugi reke Soče in pa hudournika Nadiže najmanj 500 litrov na sekundo. Da zagotovi še nadalje plavljenje drvi in da ne bo trpel ribolov, mora podjetje izvršiti primerna dela, ki se morajo natančno določiti v izvršilnem načrtu.

7.) Podjetje bo moralo odškodovati v smislu postave z dne 9. oktobra 1919. št. 2161. vse one uživalce podjetij za izkoriščanje vodnih sil, ki ne bodo mogli obstojati obenem z napravami za tu omenjeno dovoljenje. Seveda morajo imeti ali pa bodo morali doseči ti uživalci pravico do rabe vode.

8.) Kar se tiče pa porabljivosti poti se mora podjetje držati pri premetitvi ali pa pri prekoračenju poti navodil in predpisov zaukazanih mu od lastnikov poti ter odobrenih od goriškega ženijskega urada. Važno bo, da si bodo tudi zasebni lastniki navadnih kolovoznih poti znali pridobiti in ohraniti svoje dovozne pravice.

9.) Obrežnim občinam: Trbiž, Log, Bovec, Trenta, Soča, Čezsoča, Žaga, Srpenica, Trnovo, Kobarid, Kred, Breginj, Sedlo, Rezija, Idersko, Drežnica, Libušnje, Lavek, Tolmin in Volče bo moralo podjetje (riservirati) pridržati vsem skupaj imensko silo 2500 HP.

Tekom štirih let, to je do leta 1930. bodo lahko občine to energijo zahtevale. Tri leta po sporazumu med podjetjem ter občino bo pa občina morala začetni uporabljati za njo pridržano energijo.

10.) Podjetje mora naznaniti finančnemu ministristvu množico energije, ki jo bo oddajalo 15 km izven občine. Za to energijo bo moralo plačevati poseben kanon na korist financ dotične občine.

11.) Podjetje se mora poleg disciplinarnega pravilnika ter postav glede rabe javnih vod, držati tudi vseh zakonskih predpisov in pravilnikov zadevajajočih javne vode, poljedelstvo, ribolov, industrijo, zdravje in javno varnost.

PROŠNJA

Soprog tako nesrečno v valovih Idrije izgignile Ivane Lampe prosti vse one, ki bi našli kje ob bregovih Idrije ali pa Soče njeno truplo, da to nemudoma naznanijo županstvu v Spodnji Idriji, da bo mogel dostojno pokopati pokojnico.

Društvene vesti

S. D. Primorje. Danes ob 8. uri sestanek vseh članov v navadnem prostoru. — Predsednik.

Iz tržaškega življenja

Epilog tragedije v starem mestu. — Pogreb dijaka Botterija.

Včeraj popoldne ob 15. uri se je vršil pogreb dijaka Glauca Botterija, žrte tragičnega dogodka na trgu Cavana. Pogrebne ceremonije so bile — kakor je bilo pač pričakovati — ozirom na globoki utis, ki ga je vzbudila tragedija med prebivalstvom — zelo veličastne.

Ze pred napovedano uro se je začela zbirati pred stanovanjem pokojnika na Corso Garibaldi velika množica občinstva, ki je končno tako narasla, da je za nekaj časa ves poulični promet obstal. Kmalu po 15. uri se je razvil pogrebni sprevod in krenil čez trg Goldoni in ulice Giacinto Gallina k cerkvi sv. Antona Novega. Za krsto, ki so jo nosili tovariši pokojnika na ramenih, njegovi sošolci, zastopniki raznih združenj z zastavami in množica občinstva; navzoča sta bila tudi zastopnik prefekta comm. Riva in komisar fašistovske stranke on. Barduzzi. V sprevodu so nosili 30 lepih vencev. Po blagoslovitvi trupla so položili krsto na mrtvaški voz, nakar se je žalni sprevod zopet razvil in krenil preko ulic Dante in Mazzini ter trga Goldoni do predora Montuza, kjer se je razšel. Povsod, koder se je premikal sprevod, se je gnetla tako številna množica da so mestni stražniki s težavo vzdrževali red.

Razne nazgode.

V tovarni slaščic Eppinger v ulici Conti št. 28, se je včeraj popoldne ponesrečila 22-letna dmnarica Emilia Tedesco, stanujoča pri Sv. Ivanu - Vrdela št. 508. Ko je pri delu hotela prenesti vrč vrelega sirupa, se je spotaknila in pri padcu ji je vrela tekočina pljusnila na nogo. Nesrečna delavka je dobila tako hude oklepine, da se bo morala zdraviti najmanj dva tedna v mestni bolnišnici, kamor je bila prepeljana z avtomobilom rešilne postaje.

Pri igri v kuhinji, se je 4-letni Radam Faccin, stanujoč v ulici Giulia št. 9, včeraj popoldne zapletel pod nogo mater, ki je imela v rokah pisker vrele juhe. Pri tem se je ženska opotekla in nehotne nagnila pisker, tako da je krop pljusnil na otroka in ga oparil po hrbtu in desni rami. Mati je prenesla nesrečnega otroka v mestno bolnišnico, kjer je po prvi pomoči tudi ostal. Ozdravil bo, ako ne nastopijo kakke komplikacije, v dveh tednih.

Na parniku «Romolo», zasidranem pred hangarjem št. 53, v prosti luki Duca D'Aosta, se je sinoči okoli 22. ure pripetila huda nezgoda, katere je bil žrtev 43-letni težak Karel Škerl, stanujoč pri Sv. Alojziju - Chidino št. 883. Pri delu v podpalju, ko je hotel potegniti k sebi tovor, ki so ga s pomočjo žrjave spuščali v skladišče, je Škerl izgubil ravnotežje in strmoglavil v višine kakih pet metrov na dno skladišča. Nesrečni mož je obležal nevarno poškodovan; zlomil si je — kakor je dožal na lice mesta poklicani zdravnik rešilne postaje — več reber in zadobil hude notranje poškodbe. Po prvi pomoči je bil siromak prepeljan v mestno bolnišnico, kjer so ga sprejeli v nevarnem stanju v kirurški oddelku.

Včeraj zjutraj je bil prepeljan z avtomobilom rešilne postaje v mestno bolnišnico 59-letni težak Anton Kren, stanujoč v Miljah št. 363, kateremu je pri delu v ladjedelnici S. Marco padel na glavo železen drog in mu zadal 10 cm dolgo, do kosti segajočo rano na čelu. Nesrečni mož bo ozdravil — ako ne nastopijo kakke komplikacije — v 15 dneh.

Ptički odleteli so...

Alojzije Talusso, stanujoč v ulici Lazaretto vecchio št. 5, ima zelo rad ptiče. — Njegovo stanovanje je bilo do predvčerajšnjim pravcati ptičji raj, kajti v številnih kletkah, obešenih po stenah, je žrgolela cela zbirka krljatih pevcev, med katerimi je bilo 32 kanarčkov. Talusso je bil ves srečen med svojimi pernatimi prijatelji, toda predvčerajšnjim je bilo njegove sreče mahoma konec; ko se je po parurni odstoposti vrnil domov, ni našel ne kletk ne ptičev. Odnosi so jih zlikovali, ki so se v njegovi odsotnosti vtihotapili v stanovanje. Ves obupan se je Talusso podal na bližnji policijski komisariat ter tam javil žalostni dogodek. Policijski organi skušajo sedaj dognati, kam se je izselil zlahkni ptičji rod, ki je bil vreden 3323 lir.

TELESNA VZGOJA

SPORT

SPORTNO UDRUŽENJE T. V. N. Koledar prvenstvenih tekem.

Prva divizija

1. Nedelja 21. 11. 1928.

Igrišče Obzor: Obzor - Magdalena ob 13. uri. Prosveta-Sparta ob 15. uri. Igrišče Adria: Adria - Zora ob 13. uri. Igrišče Trstenik: Tommaso-Concordia ob 14.30.

Opozarjajo se lastniki igrišč, da so ista v redu in pravilno črtana.

Koledar tekem rduge divizije in rezerv bo objavljen tekem prihodnjega tedna, ker se iste pričnejo 28. t. m.

Komisar T. V. N.

Savez sodnikov

Jutri v petek, 19. t. m. se bo vršil v prostorih S. U. sestanek vseh gospodov, ki mislijo sodelovati kot sodniki pri letošnjih prvenstvenih tekmah.

Komisar S. U.

Hazena: Adria-Sparta, Pavlovič, Primorje-Prosveta, Kravos. S. S.

Tehnično Vodstvo Hazene.

KOLEDAR

tekem hazene za Sponzorsko ploščo «S. U.»

Nedelja 21. nov.: Primorje - Prosveta, Adria - Sparta;

Nedelja 28. nov.: Rocol - Prosveta, Sparta - Primorje;

Nedelja 5. dec.: Primorje - Adria, Sparta - Rocol;

Nedelja 12. dec.: Adria - Rocol, Prosveta - Sparta;

Nedelja 19. dec.: Adria - Prosveta, Rocol - Primorje;

Vsaka tekma se odigra na igrišču prve imenovane družine.

Igrišče Adrije velja za: Adrijo, Prosveto in Sparto.

Igrišče Obzora velja za Rocol in igrišče Primorja za Primorje.

Sodnike določa Savez sodnikov.

V nedeljo 21. novembra igrišče Adrije ob 13.30 Adria - Sparta, igrišče Primorja ob 14.30 Primorje - Prosveta. Počiva Rocol. — T. V. H. Komisar.

TRSTENSKO IGRISČE

Tommaso - Konkordija

V nedeljo ob 15. uri se bo vršila prvenstvena tekma med gornjima četama. Videi smo že obe četi v prijateljskih tekmah, a v skrajnih prvenstvenih tekmah še nismo imeli prilike opazovati obeh čet.

Pred to tekmo se vrši prijateljska tekma med «Rocolom» in «Sv. Ivanom». Prostrano trsteniško igrišče bo vzpodbudilo čete in jih postavilo v oster boj.

ma med «Rocolom» in «Sv. Ivanom». Prostrano trsteniško igrišče bo vzpodbudilo čete in jih postavilo v oster boj.

Jadran-Tommaso 1:4

Gosta megle, ki je pokrivala v prvem polčasu vse igrišče, je v veliki meri vplivala na ublažitev scora.

D. K. N. Tommaso

Jutri se vrši ob 19.15 sestanek sportnega odseka.

PRIMORJE - ROCOL 3:1 (1:0)

Ob priliki izleta M. D. Rocol na Prosek se je odigrala nogometna tekma med zgoraj imenovanimi četama. Da je Rocol podlegel četi Primorja, ni čuda, ker kdor dobro pozna četo Primorja, mora priznati, da bi bila kos marsikateri prvizijski četi, čeprav je klonila Concordiji z velikim porazom. Vzroki so bili individualni posebnosti meznih nogometašev, kar se opazja pri Primorjcih pri vsaki tekmi. Rocol ni igral slabo, posebnega napadalna vrsta se je prav dobro pokazala.

HAZENA

ROCOL - PRIMORJE 4:0

Po končani tekmi nogometaš čet se je odigral prijateljska tekma navedenih družin. Premoči je nemogoče določiti, ker sta si kakor Rocol takoj tudi Primorje bila enaka v napadu. Prvih 20 minut se je posrečilo Rocolu prebiti le enkrat vrata Primorja. Da niso Primorjašice prebile vrata Rocola, gre največja zasluga vratarici. Zadnjih 4 minut prebije Rocol še trikrat vrata Primorjašice, k čemur je pripomogla tudi tema.

S. K. SPARTA — GORICA

Danes vsi lahkočastej na sestanek, ki se bo vršil v društvenih prostorih ob 8. uri zvečer. — Kom. lahke atletike.

P. O. — GORICA

Turnir za kupu gosp. Jak. Šušigoja, urarja v Gorici. Uradno poročilo. Odobrene tekme na seji dne 15. t. m.: S. K. Sparta - S. K. Jadran (2:2); S. K. Ipava - S. K. Solkan se ni vršila, ker se je ni udeležil sodnik Klavžar.

Strogi ukor sodniku Klavžarju, ker se ni udeležil tekme S. K. Ipava - S. K. Solkan v Mirnu. Podaljšanje roka. Sprejme se predlog in se podaljša rok za prijavljanje k P. O. do 25. t. m.

Opozorilo. Ponovno se obveščajo vse članice, da mora moštvo pri vseh tekmah ali prireditvah nastopati v enotnih tresh, sicer se nastopi proti njim disciplinarno.

Redovanje

O.T.D.T.Z.T.N.T.G.Z.G.D.T.
Sparta 3 2 — 1 10 4 5
Solkan 2 1 — 9 3 2
Jadran 2 1 — 1 3 10 1
Ipava 1 — 1 — 1 6 —

V nedeljo dne 21. t. m. ob 2.30 točno se sredi v tekmi za kupu g. Jakoba Šušigoja S. K. «Jadran» - S. K. «Ipava» v Vrtojbi. Sodnik: Klavžar. Tehn. komisar: Terpič.

Vesti z Goriškega

Goriške mestne vesti

Odprava gradbiške podprefektore

Eno izmed najbolj umestnih odredb je izdala pač vlada s tem, da je odpravila gradbiško podprefekturo in priključila poleg še drugih občin tudi briške občine pod goriško podprefekturo. Briči so se morali namreč podajati v Gradbiško izključno po uradnih opravkih ne da bi mogli v tem malem furlanskem mestu opraviti še kakke kupčijske in druge posle. Zato je bilo slišati dosti mrmrjanja od našega briškega prebivalstva, ki se je moralo podajati na odročno pot v Gradbiško klicano radi kakke zadeve na gradbiško podprefekturo.

Sedaj pa bodo lahko tudi zapadni Briči kot oni iz vzhodnih Brd opravili poleg svojih opravkov na goriški podprefekturi še razne druge opravke po mestu ter v izvorni sezoni na izvornem trgu. Zato smo opazili pri mnogih Bričih, s katerimi smo imeli priliko govoriti te dni, veliko zadovoljstvo s to novo upravno razdelitvijo.

SOČA

Kakor povsod, tako je tudi tu pri nas zadnje dne divjala strašna nevihta. Izpod neba se je sipal dež kakor iz škafa. Soča je z vso silo srdito butala ob skalovje in prestopala celo bregove svoje struge ter odnesla več majhnih mostičev. Hudourniki so prihrumeli od več strani in pri raznih krajih raztrgali cesto med Koritnico in Sočo. V zadnjih dneh pa je poleg te neprijetnosti presenetila ljudstvo še druga nenavadna nesreča. Na več krajih so se namreč začeli pojavljati neki potresni suni, ki so v zvezi z bobnenjem. Ne da se pa dognati, ali so to morda udarni potresi, katere naj bi povzročila morebitna voda, ki ruje v globini, ali bi bili to plini v notranjosti zemlje. Vsekakor nam ti pojavi niso nič kaj prijetni.

TOLMIN

Smrtna kosa.

Umrla je v Gorici v bolnici gospa Antonija Pokučić, soproga bivšega tolminskega občinskega tajnika. Pokojnica je bila radi svojega značaja splošno priljubljena. Pogreb pokojnice se vrši danes, v četrtek, ob 2. popoldne v Gorici. Izrekamo naše iskreno sožalje preostalemu sinu bančnemu uradniku ter gđ. hčerki!

Ustanovitev tolminskega političnega okraja.

Ze delj časa se je govorilo o zopetni ustanovitvi tolminskega političnega okraja ter o postavitvi podprefekturnega sedeža zopet v Tolmin.

Telefonsko poročilo iz Rima v «Edinosti» od 17. t. m. je potrdilo vest. V uradnem listu je izšel odlok, ki odpravlja čedadsko in pa idrijsko podprefekturo ter zopet ustanavlja tolminsko podprefekturo, ki je bila odpravljena leta 1923.

Tolminski politični okraj se bo sestajal iz sledečih občin:

a) iz občin odpravljenega idrijskega podprefekturnega okraja, in sicer iz: Godoviča, Črna vrha, Dolov, Ledin, Vojkega, Idrije, Sp. Idrije, Čekovnika, Čerknega Šebrelja in St. Viške gore.

b) iz občin baške doline in tolminske kotline, ki so spadale pod goriško podprefekturo, in sicer: Tolmina, Volč, Grahovega, Sv. Lucije, Ponikev;

c) iz občin odpravljenega čedadkega okraja, in sicer: Kobarida, Libušnjega, Livka, Drežnice, Idreškega, Trnovega, Kreda, Sedla, Breginja, Srpenice, Žage, Čezsoče, Bovca Loga, Trente, Soče.

Celi okraj bo štel torej 32 občin, in sicer 8 občin več kot pred odpravljenjem tolminske podprefektore v letu 1923. Sedaj je namreč priključenih zraven še osem občin ožega idrijskega okraja. Na ta način je zopet strnjeno v eno upravno celoto celo takozvano Tolminsko od Petrovega

Reška pokrajina

mladeniški sokovi, prevzemite vsaj del poslova in videli boste, da ne bo vaš trud brezploeden!

Enako so se oglašili tudi drugi izkušeni in delavni člani, ko so došli na dnevni red slučajnosti, kjer se je ponovno razpravljalo o že načetih vprašanjih z vsi odkritostjo, ljubeznijo in dobro voljo. Eno je razveseljivo: čim bolj se shajamo, tem bolj raste zanimanje za obširno gospodarsko delovanje. Gotovi smo, da bo zadržana pridobila na članih, da bo kmalu štela podvojeno število. Sicer pa so pogoj tako ugodni, da bi bil lahko član najrevnejši kmetovalec: delež 10 lir premora pač vsak, posebno, ker se mu ob izstopu vrne. Torej?

Treba je ob tej priliki priznati, da so med nami sposobni možje, ki se ne strajajo dela in poštvalnosti. Lahko smo nanje ponosni. Upamo in trdno verujemo, da gremo sicer počasi, a gotovo nasproti uspehom. Na delo!

Posebej treba poudariti, da so si nekateri člani kmet, družbe, oz. mlekarne ogledali dne 7. t. m. hlev posestnika Kocjana v Zirjah pri Sežani. Priznati je treba, da so vsi odnesli najboljše vtise o čistokrvni švicarski rjavi pasmi, ki jo g. Kocjan goji že iz leta 1908. G. Kocjan je s svojo prirodo mu priprostostjo natančno obrazložil lastnosti te pasme in njene prednosti pred drugimi pasmami posebno za kraški svet. Peljal je člane v druge hleve, ki se po njegovi zaslugi počasi polnijo s to pasmo, katera se polagoma pravilno ocenjuje. Kaj ne! Saj smo videli v preprostem hlevu in ob slabi krmi 22-mesečno junico težko 540 kg, ne ravno dobro držane krave mlekarice s 16 litri mleka na dan. Ta pasma je čvrsta, krepka, zdrava in skromna in kot nalašč za revnejše razmere. — Odveč bi bilo omenjati izredno gostoljubnost g. Kocjana in njegove gospe, saj je splošno znana, pač pa se čutimo dolžne izreči tem potom svojo iskreno hvalo.

Znanost in umetnost

Ali je mogoče bivati v polarnem ozemlju?

To vprašanje si je stavil gotovo vsak čitatelj, ki je sledil poročilom o zadnjih poletih na Severni polj. Po splošnem mnenju bi bilo to nemogoče. Tudi po poročilih raznih polarnih preiskovalcev bi bilo bivanje v teh krajih skrajno težko.

Docela nasprotnega mnenja pa je Vilhjármur Stefansson, ki je že trikrat po več let prebival na otočju, ki se razteza od Severne Amerike proti tečaju. Tako je na svojem tretjem potovanju na saneh (1913-1918) zapustil kopno obal Severne Amerike na meji med Kanado in Aljaško in je preiskoval otoke med 110. in 140. meridianom iz je prišel celo do 81. stopinje severne širine.

Po izkušnjah, ki jih je na svojih potovanjih nabral, je Stefansson pripravljen, da ob primerni pripravi in ob zadostni izkušnji ne nudi potovanja po polarnih krajih več težko kakor potovanje po ostalih delih Zemlje.

Seveda je treba pri tem v marsičem spremeniti način življenja. Sol, sladkor, čaj, tobak in slično neha biti »neobhodno« potrebni. Po večmesečnem vzdrževanju je bilo Stefanssonu in njegovim tovarišem uživanje soli naravnost neprijetno. Sladkor pa je domačim Eskimom, in sicer celo otrokom, odvratno. Sveže meso in toščica, ki vsebujejo tudi veliko vitaminov, morata biti izključna hrana, čemur se pa človek pri bivanju v tistih krajih kaj kmalu prilagodi. Pri tem pa je ta ugodnost, da ni treba vlačiti s seboj potrebne hrane (izvzemši pri potovanjih skozi groenlandsko ledeno puščavo), ker nudi dežela sama dovolj divjadi. Da po Stefanssonu je v teh krajih toliko mesa, da bi se moralo misliti, kako izrabljati to bogastvo v človeško korist, in ne ga prepuščati samo volkovom, lisicam in krakojem.

Spomladi plavajo kiti na ducate in na stotine mimo otokov. Severni jeleni tvorijo velike črede. Samski jeleni dosežejo težo 140 kilogramov in dajajo v jeseni do 26 kg masti. Poleg jelena pa uspeva na otokih, kjer ga človek še ni iztrebil, polarno govedo (ovibos), ki bi lahko postalo domača žival. Njegovo meso je podobno navadnemu govejemu mesu, njegovo mleko se kosa lahko s kravjim mlekom. Volne pa daje več kakor ovca in trikrat toliko mesa. Razun tega pa ne potrebuje to govedo ne hleva ne sene, potrebno hrano si poišče samo in tudi proti napadom raznih zveri se samo učinkovito lahko brani. In ravno radi zadnjega vzroka smatra Stefansson polarno govedo, in ne severnega jelena, za domačo žival, ki se bo v naslednjih 100 letih udomačila po severni Kanadi in po najbolj severnem delu Azije. Skoro neizprijljiva pa je količina mesa in toščice, ki jo nudijo tulnji. Ob gotovih časih pa so nekateri otoki kar pokriti z racami. Tudi pitne vode ne primanjkuje. Morski led daje, ako je vsaj eno leto star, izborno pitno vodo. Sploh je slana morska voda v bližini zemlje velikokrat pokrita s 3 do 4 m debelo plastjo sladke vode.

Toda tudi v drugih ozirih, zavrača Stefansson mnenje, da je potovanje po severnih krajih posebno nevarno, zlasti glede nevarnosti, ki izvirajo iz nizke temperature. Po Stefanssonu odpadejo vse težkote, da ima človek le zadostno izkušnjo in da je primerno obločen. Posebno pobija on mnenje, da ne sme človek ob hudem mrazu leči, temveč da mora bediti za vsako ceno. Ravno radi tega je veliko ljudi že nesrečno končalo svoje življenje v polarnem ozemlju.

Po Stefanssonu sme in mora človek leči k spanju, seveda mora biti pri tem ne samo pravilno obločen, temveč mora svojo obleko pravilno uporabljati. Človek ne sme stopiti v snežno kočo v zgornji obleki, ki je pokrita z ledeno skorjico, temveč le v spodnji obleki. Tako so se on sam in njegovi tovariši obvarovali pred težjimi ozeblinami.

Koče so zidane iz sneženih kep in nudijo vendarle izborno zavetišče. Ako se v njih kuri, se zviša lahko zračna temperatura do 20 stopinj. Sneg se namreč res topi, toda ne da bi tvoril kapljice. Trdi del snežene plasti je podoben pivniku in vsrkava sproti vso nastalo vodo. Take snežene koče pa so lahko precej prostorne. Stefansson si je zgradil snežno palačo, ki je imela 9 metrov v premeru in je bila tri metre visoka.

Velika nevarnost preti pač očesom v pokrajini, ki je vsa pokrita s snegom, in sicer po Stefanssonu ne toliko ob času, ko sije sonce, ampak tudi, ko je nebo zastirno. Proti tej nevarnosti pa služijo izborna barvana očala, zlasti jantarjeve barve.

V splošnem so vsi člani Stefanssonove ekspedicije z lahkoto prestali bivanje v polarnem ozemlju. Upornost proti vsakovrstnim boleznim, tudi proti revmatizmu, je bila velika, kar morajo predvsem pripisovati življenju na prostem in uživanju svežega in na vitaminih bogatega mesa.

S svojimi izvajaji je Stefansson seveda odšel polarnim ekspedicijam veliko junaškega čara, toda »vsak geografski raziskovalec zmanjša romantično na Zemlji v isti meri, v kateri poveča znanstvo«.

Nekoliko zgodovine o čaju

Čaj je kitajska narodna pijača in ni dvoma, da so ga začeli Kitajci prvi piti. Kdaj je to ravno bilo, se ne ve zagotovo. Neka japonska pripovedka pripoveduje, je namreč o postanku čaja, katera nas v marsičem spominja na arabsko pripovedko o kavi. Japonci pripovedujejo, da je dospel iz Indije na Kitajsko okrog leta 1519. neki pobožen svečenik z namenom razširiti budistično vero. Hotel je prebiti noč v svojih molitvah, toda zaman — mučil ga je spanec. Neko noč pa se je radi tega sam kaznoval s tem, da si je odrezal ušesa in jih je vrgel na zemljo. Iz ušes je zrastle grm, kakršnega ni bilo še dotlej na zemlji. Svečenik je utrgal par listov z grma, jih zavžil in čutil se je preronega. Glava mu je postala lažja in zaspalost mu je popolnoma prešla. Pripovedoval je ta dogodek svojim učencem, ki so ga verno poslušali, in tako je našla ta nova rastlina vse polno ljubiteljev. Kakor sem že omenil, je to japonska pripovedka; Kitajci za njo niti ne vedo. Ko je nastala pripovedka, je bil čaj v Kini že povsod znan. Gotovo pa je, da čaj ni prišel iz Indije na Kitajsko, kakor bi vsako sodilo po pripovedki. Kitajski časopis »Pent-sao«, piše o čajevem grmu že 2700 let pr. Kristusa in ravno tako piše list »Rya« 500 let pr. Krst. Vendar se ne ve, ali so že v tem času iz njegovih listov kuhali čaj. V četrtem stol. po Kristu opisuje neki pisatelj, kako se čaj pripravlja. Pripoveduje tudi, kako je cesarjev zdravnik ozdravil s čajem svojemu gospodarju glavobol, in tako se je čaj hipoma razširil tudi med nižje sloje. Na Kitajskem pijejo čaj po večini radi žeje, kajti pitna voda se nahaja le v gorskih krajih. Velike ravnine, na katerih se prideluje riž, so močvirnate in polne kanalov, a ta voda ne samo, da ni pitna, temveč je tudi nezdružljiva. Brez dvoma je to eden glavnih vzrokov, zakaj se je čaj na Kitajskem tako hitro udomačil. Kitajec ne more živeti danes brez čaja. Njemu je čaj ravno isto, kar je mohamedancu kava, Evropejcu pa vino ali pivo. Povsod ga dobiš, od carske palače pa do siromašne kočice, povsod ga pijejo. Gosta Kitajec ne pusti iz hiše, predno mu ni ponudil čaše čaja. Čaj pijejo pri vsaki jedi in ob vsakem času. Prodajajo ga po gostilnah, ulicah itd. Skuhati dober čaj in ponuditi gostu je znak fine vzgoje. Zato pa imajo Kitajci posebne učitelje, kateri poučujejo mlajši svet o tem.

Kitajci imenujejo to narodno pijačo »Ča« ali »Čai«, a v pokrajini Fokien »tie« — in od teh imen izvirajo naš »čaj«, »Thé«, »tee« ali »tea«.

Ker je Kitajski najbližja sosedja Japonske, je tudi čaj prešel takoj v začetku na Japonsko. In tudi tu se je udomačil in postal narodna pijača. Okoli leta 813. so prinesli čajev grm na polotok Koreja, kjer so ga še nedavno v veliki množini pridelovali. Danes ga sicer še sadijo, a v manjši meri. V petnajstem stoletju so prinesli čaj v Tibet in Mongolsko, toda Arabci so ga že davno pred tem poznali.

V Evropi so zvedeli za čaj v istem času kakor za kavo. To je bilo proti koncu 16. in v začetku 17. stoletja. Na trg so ga prinesli prvič Holandci leta 1610. Dobili so ga v zameno pri Kitajcih. Prvi čaj je dospel v Pariz l. 1635, tri leta pozneje pa so ga poznali tudi v Rusiji. Ko je leta 1638. prineslo neko rusko odposlanstvo na Mongolsko kot carski dar razno kožuho, so jih tu postregli s čajem in jim ga tudi darovali več zavojev. Kakor ga Rusi niso poznali, tako ga tudi niso cenili. Ko so ga pa prinesli iz Mongolske na dvor v Moskvo, je dobil čaj vse polno ljubiteljev.

In danes je v Rusiji skoro isto, kar je na Kitajskem.

Vso trgovino s čajem v zapadni Evropi so imeli v začetku Holandci v rokah. Da bi jim pa šla trgovina bolje izpod rok, so se poslužili sredstva, ki so se ga naučili od Portugalcev in katero se še danes uporablja. Ko so namreč Portugalci iz svojih kolonij pripeljali na evropski trg kako novo blago, so takoj dobili kakega zdravnika ali prirodoslovca in ti so na vse pretege slavili in hvalili, proti plačilu seveda, dobično novost. Tako so tudi Holandci razposlali po svetu vse polno slavošepov o čaju in je čisto naravno, da je našel v kratkem vse polno pohval in priznanj. Tako je leta 1641. slavni zdravnik Tulpus v Amsterdamu povzdigoval v nebo to novo »izvrstno zdravilno pijačo«, katera človeka oživlja in razbistruje. Francoski zdravnik Morisset se je pa zaletel v hvali tako daleč, da je trdil, da daje čaj človeku razum. Zdravnik Bontecque, po rodu Nemec, je v nekem spisu dokazoval, da bi moral človek spiti na dan, če bi hotel biti popolnoma zdrav, najmanj 100—150 kozarcev čaja. Vse polno je takih primerov. Tako hvaljena pijača je morala najti po svetu mnogo prijateljev, ne pa tako bostonskih mešanjav, kateri so vrgli v morje dne 26. februarja 1773. tla tovor, to je 18 q čaja, da pokažejo na ta način, da se hočejo otresti angleške jarma.

Čaja je vse polno vrst. Najnavadnejša vrsta z imenom Singloe je sivkasto zelene barve. Tu mislim namreč pravi čaj. Kar mi pijemo, se večinoma le imenuje čaj. Kitajci ne mešajo v čaj nikake reči, ne alkohola, ne cimeta, ne sladkorja itd., kajti s tem zgubi čaj oni prijetni duh. Pa pri nas? Bi menda vsakomur izmed nas minila volja piti čaj, ako bi ne bilo v njem nekoliko ruma, sladkorja in drugih takih dobrot. Res je, da prihaja tudi iz Kitajske k nam nekaka zmes čaja, takoimenovani laži čaj (lie-tea), in tega predelajo še tu, namreč tako, da ga — barvajo. Največ ga pa kvarijo na ta način, da ga mešajo s listjem vrb, bresta, jesena, slive in še mnogih drugih dreves. Spoznaš ga najlažje, ko ga prekuhaš, namreč po barvi in obliki listov. i-l-o.

BORZNA POROČILA

Trst, 17. novembra 1926.
Amsterdam 955—970, Belgija 330—340, Francija 80.50—81.50, London 115.25—116.25, New York 23.80—24.10, Španija 360—370, Svica 460—470, Atene 29.50—30.50, Berlin 560—570, Bukarešt 12.50—13.50, Praga 70.50—71.50, Ogrska 0.0330—0.0340, Dunaj 335—345, Zagreb 42—42.50.
Uradna cena zlata (16. nov.) 474.22.
Vojnoškodninske obveznice 65.47%.

DAROV!

Na svatbi Ivana Kraščeka in Franca Kumarja na Njivici so nabrali člani tamonjega društva za »Dijaško kuhinjo« L. 42. Za dar se zahvaljuje prav topla »Dijaška kuhinja«.

PODLISTEK

JULES VERNE:

(164)

Skrivnostni otok

V višini sto čevljev se je bočil obok, ki so ga podpirali bazaltni stebri, kakor da so s njim zlit. Kakor umetno zidanje so se skalne gmote opirale na te množestvalne stebre, ki jih je zemlja napravila ob svoji rojstni dobi. Bazaltni stebri so bili gotovo štirideset do petdeset čevljev visoki. Voda je bila mirna. Sij one luči, ki jo je Cir Smith prvi zapazil, se je lomil na vsaki prizmi, obsipal je njh ogle z iskrami; zdelo se je, kakor da je prešinjal skoraj skozi stene, in od vseh najmanjših ploskev te čudovite stavbe se je čudovito odbojal.

Tudi voda je odbijala vse žarčne snove, da se ti je zdelo, kakor da plava čoln med dvema bleščetima se pasovoma. — O kakovosti one bleščete luči niso mogli biti v dvomu. Bila je električnega izvora, kar je izdajala njena bela barva. To je bilo sonce jame in jo je popolnoma razsvetljevalo.

Na migljaj Cir Smitha sta vesli zopet udarili v vodo in povzročili pravcati svetlobni dež in čoln se je obrnil proti izvoru luči, odkoder so bili oddaljeni polovico kablove dolžine.

se je vsak kamen, vsak stebel lesketal kakor dragoceni diamanti.

Sredi tega jezera je plaval na vodi mirno in nepremično neki brezoblični predmet. Svetloba, ki jo je razširjal, je prihajala iz njegovih bokov, katerih odprtine so bile podobne žeknu raztopljen rude v plavžu. Ta aparat je bil podoben velikemu cetanju, bil je 250 čevljev dolg, a iz vode ga je molo deset do dvanajst čevljev.

Počasi se mu je bližal čoln. Cir Smith je stal na srednjem delu čolna. Vprl je pogled naprej, a v neizrečni razburjenosti, ki se ga je polastila, je zgrabil nenadoma poročevalca za roko in vzkliknil:

«On je! Nihče drugi ne more to biti! — On!...»

Nato je skoraj padel nazaj na klop in zašepetal je, neko ime, ki ga je mogel samo Gedeon Spilett razumeti.

Brez dvoma je poročevalec poznal to ime, ker je napravilo nanj velik vtis, in odgovoril je s pridruženim glasom:

«On! — Pregnanec!»

«On je! je odgovoril Cir Smith. — Inženirjevo povelje se je čoln tesno približal čudnemu plavajočemu telesu. Pristal je na njegovi levi strani, odkoder je prihajala bleščača svetloba skozi debelo stekleno šipo.

Cir Smith in njegovi tovariši so se povzpeli na nekakšno ploščadko. Tam je bila odprtina, v katero so se vsi podali.

Na dno stopnic prišli, so se znašli v nekem hodniku, ki je bil razsvetljen z električno lučjo. Na koncu hodnika so bila vrata, ki jih je Cir Smith odprl.

se je vsak kamen, vsak stebel lesketal kakor dragoceni diamanti.

Sredi tega jezera je plaval na vodi mirno in nepremično neki brezoblični predmet. Svetloba, ki jo je razširjal, je prihajala iz njegovih bokov, katerih odprtine so bile podobne žeknu raztopljen rude v plavžu. Ta aparat je bil podoben velikemu cetanju, bil je 250 čevljev dolg, a iz vode ga je molo deset do dvanajst čevljev.

Počasi se mu je bližal čoln. Cir Smith je stal na srednjem delu čolna. Vprl je pogled naprej, a v neizrečni razburjenosti, ki se ga je polastila, je zgrabil nenadoma poročevalca za roko in vzkliknil:

«On je! Nihče drugi ne more to biti! — On!...»

Nato je skoraj padel nazaj na klop in zašepetal je, neko ime, ki ga je mogel samo Gedeon Spilett razumeti.

Brez dvoma je poročevalec poznal to ime, ker je napravilo nanj velik vtis, in odgovoril je s pridruženim glasom:

«On! — Pregnanec!»

«On je! je odgovoril Cir Smith. — Inženirjevo povelje se je čoln tesno približal čudnemu plavajočemu telesu. Pristal je na njegovi levi strani, odkoder je prihajala bleščača svetloba skozi debelo stekleno šipo.

Cir Smith in njegovi tovariši so se povzpeli na nekakšno ploščadko. Tam je bila odprtina, v katero so se vsi podali.

Na dno stopnic prišli, so se znašli v nekem hodniku, ki je bil razsvetljen z električno lučjo. Na koncu hodnika so bila vrata, ki jih je Cir Smith odprl.

se je vsak kamen, vsak stebel lesketal kakor dragoceni diamanti.

Sredi tega jezera je plaval na vodi mirno in nepremično neki brezoblični predmet. Svetloba, ki jo je razširjal, je prihajala iz njegovih bokov, katerih odprtine so bile podobne žeknu raztopljen rude v plavžu. Ta aparat je bil podoben velikemu cetanju, bil je 250 čevljev dolg, a iz vode ga je molo deset do dvanajst čevljev.

Počasi se mu je bližal čoln. Cir Smith je stal na srednjem delu čolna. Vprl je pogled naprej, a v neizrečni razburjenosti, ki se ga je polastila, je zgrabil nenadoma poročevalca za roko in vzkliknil:

«On je! Nihče drugi ne more to biti! — On!...»

Nato je skoraj padel nazaj na klop in zašepetal je, neko ime, ki ga je mogel samo Gedeon Spilett razumeti.

Brez dvoma je poročevalec poznal to ime, ker je napravilo nanj velik vtis, in odgovoril je s pridruženim glasom:

«On! — Pregnanec!»

«On je! je odgovoril Cir Smith. — Inženirjevo povelje se je čoln tesno približal čudnemu plavajočemu telesu. Pristal je na njegovi levi strani, odkoder je prihajala bleščača svetloba skozi debelo stekleno šipo.

Cir Smith in njegovi tovariši so se povzpeli na nekakšno ploščadko. Tam je bila odprtina, v katero so se vsi podali.

Na dno stopnic prišli, so se znašli v nekem hodniku, ki je bil razsvetljen z električno lučjo. Na koncu hodnika so bila vrata, ki jih je Cir Smith odprl.

se je vsak kamen, vsak stebel lesketal kakor dragoceni diamanti.

Sredi tega jezera je plaval na vodi mirno in nepremično neki brezoblični predmet. Svetloba, ki jo je razširjal, je prihajala iz njegovih bokov, katerih odprtine so bile podobne žeknu raztopljen rude v plavžu. Ta aparat je bil podoben velikemu cetanju, bil je 250 čevljev dolg, a iz vode ga je molo deset do dvanajst čevljev.

Počasi se mu je bližal čoln. Cir Smith je stal na srednjem delu čolna. Vprl je pogled naprej, a v neizrečni razburjenosti, ki se ga je polastila, je zgrabil nenadoma poročevalca za roko in vzkliknil:

«On je! Nihče drugi ne more to biti! — On!...»

Nato je skoraj padel nazaj na klop in zašepetal je, neko ime, ki ga je mogel samo Gedeon Spilett razumeti.

Brez dvoma je poročevalec poznal to ime, ker je napravilo nanj velik vtis, in odgovoril je s pridruženim glasom:

«On! — Pregnanec!»

«On je! je odgovoril Cir Smith. — Inženirjevo povelje se je čoln tesno približal čudnemu plavajočemu telesu. Pristal je na njegovi levi strani, odkoder je prihajala bleščača svetloba skozi debelo stekleno šipo.

Cir Smith in njegovi tovariši so se povzpeli na nekakšno ploščadko. Tam je bila odprtina, v katero so se vsi podali.

Na dno stopnic prišli, so se znašli v nekem hodniku, ki je bil razsvetljen z električno lučjo. Na koncu hodnika so bila vrata, ki jih je Cir Smith odprl.

se je vsak kamen, vsak stebel lesketal kakor dragoceni diamanti.

Sredi tega jezera je plaval na vodi mirno in nepremično neki brezoblični predmet. Svetloba, ki jo je razširjal, je prihajala iz njegovih bokov, katerih odprtine so bile podobne žeknu raztopljen rude v plavžu. Ta aparat je bil podoben velikemu cetanju, bil je 250 čevljev dolg, a iz vode ga je molo deset do dvanajst čevljev.

Počasi se mu je bližal čoln. Cir Smith je stal na srednjem delu čolna. Vprl je pogled naprej, a v neizrečni razburjenosti, ki se ga je polastila, je zgrabil nenadoma poročevalca za roko in vzkliknil:

«On je! Nihče drugi ne more to biti! — On!...»

Nato je skoraj padel nazaj na klop in zašepetal je, neko ime, ki ga je mogel samo Gedeon Spilett razumeti.

Brez dvoma je poročevalec poznal to ime, ker je napravilo nanj velik vtis, in odgovoril je s pridruženim glasom:

«On! — Pregnanec!»

«On je! je odgovoril Cir Smith. — Inženirjevo povelje se je čoln tesno približal čudnemu plavajočemu telesu. Pristal je na njegovi levi strani, odkoder je prihajala bleščača svetloba skozi debelo stekleno šipo.

Cir Smith in njegovi tovariši so se povzpeli na nekakšno ploščadko. Tam je bila odprtina, v katero so se vsi podali.

Na dno stopnic prišli, so se znašli v nekem hodniku, ki je bil razsvetljen z električno lučjo. Na koncu hodnika so bila vrata, ki jih je Cir Smith odprl.

se je vsak kamen, vsak stebel lesketal kakor dragoceni diamanti.

Sredi tega jezera je plaval na vodi mirno in nepremično neki brezoblični predmet. Svetloba, ki jo je razširjal, je prihajala iz njegovih bokov, katerih odprtine so bile podobne žeknu raztopljen rude v plavžu. Ta aparat je bil podoben velikemu cetanju, bil je 250 čevljev dolg, a iz vode ga je molo deset do dvanajst čevljev.

Počasi se mu je bližal čoln. Cir Smith je stal na srednjem delu čolna. Vprl je pogled naprej, a v neizrečni razburjenosti, ki se ga je polastila, je zgrabil nenadoma poročevalca za roko in vzkliknil:

«On je! Nihče drugi ne more to biti! — On!...»

Nato je skoraj padel nazaj na klop in zašepetal je, neko ime, ki ga je mogel samo Gedeon Spilett razumeti.

Brez dvoma je poročevalec poznal to ime, ker je napravilo nanj velik vtis, in odgovoril je s pridruženim glasom:

«On! — Pregnanec!»

«On je! je odgovoril Cir Smith. — Inženirjevo povelje se je čoln tesno približal čudnemu plavajočemu telesu. Pristal je na njegovi levi strani, odkoder je prihajala bleščača svetloba skozi debelo stekleno šipo.

Cir Smith in njegovi tovariši so se povzpeli na nekakšno ploščadko. Tam je bila odprtina, v katero so se vsi podali.

Na dno stopnic prišli, so se znašli v nekem hodniku, ki je bil razsvetljen z električno lučjo. Na koncu hodnika so bila vrata, ki jih je Cir Smith odprl.

se je vsak kamen, vsak stebel lesketal kakor dragoceni diamanti.

Sredi tega jezera je plaval na vodi mirno in nepremično neki brezoblični predmet. Svetloba, ki jo je razširjal, je prihajala iz njegovih bokov, katerih odprtine so bile podobne žeknu raztopljen rude v plavžu. Ta aparat je bil podoben velikemu cetanju, bil je 250 čevljev dolg, a iz vode ga je molo deset do dvanajst čevljev.

Počasi se mu je bližal čoln. Cir Smith je stal na srednjem delu čolna. Vprl je pogled naprej, a v neizrečni razburjenosti, ki se ga je polastila, je zgrabil nenadoma poročevalca za roko in vzkliknil:

«On je! Nihče drugi ne more to biti! — On!...»

Nato je skoraj padel nazaj na klop in zašepetal je, neko ime, ki ga je mogel samo Gedeon Spilett razumeti.

Brez dvoma je poročevalec poznal to ime, ker je napravilo nanj velik vtis, in odgovoril je s pridruženim glasom:

«On! — Pregnanec!»

«On je! je odgovoril Cir Smith. — Inženirjevo povelje se je čoln tesno približal čudnemu plavajočemu telesu. Pristal je na njegovi levi strani, odkoder je prihajala bleščača svetloba skozi debelo stekleno šipo.

Cir Smith in njegovi tovariši so se povzpeli na nekakšno ploščadko. Tam je bila odprtina, v katero so se vsi podali.

Na dno stopnic prišli, so se znašli v nekem hodniku, ki je bil razsvetljen z električno lučjo. Na koncu hodnika so bila vrata, ki jih je Cir Smith odprl.

se je vsak kamen, vsak stebel lesketal kakor dragoceni diamanti.

Sredi tega jezera je plaval na vodi mirno in nepremično neki brezoblični predmet. Svetloba, ki jo je razširjal, je prihajala iz njegovih bokov, katerih odprtine so bile podobne žeknu raztopljen rude v plavžu. Ta aparat je bil podoben velikemu cetanju, bil je 250 čevljev dolg, a iz vode ga je molo deset do dvanaj

Gospodarstvo.

Važen članek za naše kmetovalce

Zakonski odlok objavljen v uradnem listu dne 24. septembra 1926. zaukazuje pod strogo kaznijo, da mora vsak živinorejec zgraditi pravilno napravljeno gnojnišnico do meseca aprila 1928. «Gospodarski vestnik» priobčuje v svoji zadnji novembrski številki načrt za gradnjo pravilnega gnojnika ter k temu potreben stroškovnik. Čas poteka in je potreba, da naši kmetovalci pričnejo razmišljati, kak gnojnik naj si zidajo, da ne bodo potem v zadnjem času hiteli za napravo gnojnika, da tako uidejo zažuganimo strogim kaznim.

GNOJENJE TRAVNIKOV

Gnojenje travnikov postaja z napredkom živinorejstva čim dalje večjega pomena, ker edino gnojeno travnik nam zagotavlja bogatejšo košnjo in tečnejše krmo. Najbolj uspešno gnojenje pri travnikih je jesensko gnojenje, pa naj gnojimo s kakršnimkoli gnojilom. Zato je najboljša, da pričnemo gnojiti travnike takoj, ko mine jesenska paša. Z dobrim gnojenjem ne dosežemo le večji pridelek, ampak tudi boljše in tečnejše krmo, dalje vpliva gnojenje, da se slabe trave zgubijo in napravijo prostor bolj žlahtnim travam in deteljam.

Izmed umetnih gnojil se po naših krajih uporabljajo Thomasova žlindra in superfosfat. Prva t. j. Thomasova žlindra se je posebno izkazala na bolj močnih, težkih in vlažnih zemljah, medtem ko se je na bolj lahkih in peščenih zemljah izvrstno obnesel superfosfat, seveda le tam, kjer se je gnojilo tudi s kalijevimi gnojili. Velikega pomena in vrednosti za travnike pa je dušik, ki je travam neobhodno potreben in ga v zemlji tako rado in hitro zmanjkuje. Iz dušika namreč nastajajo beljakovine, ki so najtežejše snovi v krmi. Dušik dodajamo najcenejše v obliki gnojnice in hlevskega gnoja. Ako pa tih primanjkuje, moramo gnojiti s čilskim solitrom ali pa z amonijevim sulfatom.

Umetna gnojila moramo rabiti vedno v zadostnih množinah; raje pognojiti manjšo površino, a to pravilno. Na en oral t. j. 1600 kv. sežnjev potrebujemo 200 do 300 kg Thomasove žlindre ali superfosfata, 100 kg 40% kalijeve soli in 80 do 100 kg čilskega solitra ali amonijevega sulfata.

ZMAGOSLAVEN POHOD ZADRUŽNIŠTVA

Kamor se ozremo, povsod slavi združevanje podincev v močne edince svoj poim. Večkapital se družijo, družijo se mali kapitali kmata in delavca. Vsi prosvitljenci močje moderne dobe in vsi narodi vidijo v obrambi malega kapitala neko posebno moč, ki je sposobna preobraziti dušo in voljo človeka. Združevanje - združništva nosi v sebi pečat bodočnosti. Vojna je razušila se zadnje ostanke srednjega stanu, obrtništvo, kmetijstvo ter inteligenca so potisnjeni med nemaniče, ki ne morejo po obstoječem redu pravilno in življenju znošiti dihati. Je pa izhod, in sicer Zadruga, ki si je nadela nalogo, braniti in podpirati malega hranilca ter posestnika v boju zoper izkoriščanje večkapitala. Boj zadruge za malega človeka ni še našel pravega razumevanja. Zadrugišstvo še vedno plava v vodah različnih barv, ne pozna še slege in nevarnosti v združnem gibanju, a vendar opazujemo v zadnjem času, da tudi tu gre na bolje ter da se tudi tu pojavlja enotnost. Resno gospodarstvo ter stremenje po kooperaciji zmaga povsod ter povsod prepreja misel skupnega ustvarjanja.

Zadruga ni samo gospodarska ustanova, ampak je tudi šola bodočnosti, šola širokih plasti naroda. Njena etično-moralna sila je močnejša ter sila vedno za tem, da preobrazijo dušo naroda, da ga naveže na skupnost ter da ga nauči živeti v sedanjosti za bodočnost. Država bodočnosti je zadruga. Zadrugišni sistemi se uveljavljajo in stremijo za pozadruževanjem državne organizacije. Na obzorju se dviga združni socializem, ki hoče sestaviti mir in ljubezen med ljudmi ter narodi. Hoče postaviti socialni mir ter socialno pravičnost, ki sta predpogoji slehernemu udejstevanju človeka, ki stremi po cilju in napredku. Ni človeka ter ne naroda, ki bi ne videl v združništvu nekaj mogočnega in zdravega. Prava združna misel je sicer danes šele napol razvita, a se bliža svojemu cilju s tako silo, da bo kmalu dosegla ono, kar hoče. Vsi misleci sveta vidijo to in to uvažujejo. Mladina pa ne sme ostati ob strani in oni, ki hočejo koristiti svojemu narodu ter ga preobraziti, morajo poseči v združni gibanje. Tega mnenja je bil veliki Lev Tolstoj v pismu naslovljenem na propagandista. Tudi on je videl moč in bodočnost zadruge ter je dal, kar je mogel, posnemal je in spodbujal njeno gibanje.

SEMENSKI KROMPIR

Tržaška kmetijska družba v Trstu je glasom kr. dekreta od 24. avgusta t. l. dobila dovoljenje za prevoz semenskega krompirja iz Jugoslavije.

Vabimo kmetovalce, posebno zadruge in občine, katere nameravajo naročiti semenski krompir iz tujine, da ne odlašajo z naročili do znanega časa, temveč, da nemudoma prijavijo približno potrebo in vrsto.

Krompir se bo uvažal v mesecu februarju prib. leta.

TRŽAŠKA KMET. DRUŽBA V TRSTU

TRŽAŠKA KMETIJSKA DRUŽBA V TRSTU

TRŽAŠKA KMETIJSKA DRUŽBA V TRSTU

TRŽAŠKA KMETIJSKA DRUŽBA V TRSTU

TRŽAŠKA KMETIJSKA DRUŽBA V TRSTU

TRŽAŠKA KMETIJSKA DRUŽBA V TRSTU

TRŽAŠKA KMETIJSKA DRUŽBA V TRSTU

TRŽAŠKA KMETIJSKA DRUŽBA V TRSTU

TRŽAŠKA KMETIJSKA DRUŽBA V TRSTU

TRŽAŠKA KMETIJSKA DRUŽBA V TRSTU

TRŽAŠKA KMETIJSKA DRUŽBA V TRSTU

TRŽAŠKA KMETIJSKA DRUŽBA V TRSTU

TRŽAŠKA KMETIJSKA DRUŽBA V TRSTU

TRŽAŠKA KMETIJSKA DRUŽBA V TRSTU

NATAKAR

Iz cikla «Profil» - France Bevk.

Kljub temu, da je moje mnenje o natakarih visoko, mi niso simpatični. Ne vem, ali radi črnih frakov ali radi pretirane uslužnosti. Bržkone radi obojega.

Kadar moram obedovati izven doma, hodim mimo restavracij in skilim z enim očesom kakor detektiv. Če vidim polno natakarijev, ki so podobni lastavcam, se umaknem; ni me več blizu.

Le če moram izbirati med lokalom najnižje vrste, v katerem streže tolst golorok človek, na čigar velikih palcih se pozna maščoba jedi, in med boljše restavracijo, se odločim za zadnjo.

Ob vratih stoji natakar, lepo rejen in skrbno obrit, da se sveti kot obločnica, njegovi zalisci so skrbno počesani, srajca je brezhibna in frak neomadeževan; manjka mu le najvišje odlikovanje v gumbnici, čez roko mu visi brisača.

Prikloni se vljudo, kar najviljudnejše mogoče, in išče z očmi moj klobuk, ki ga ne nosim. Ko vidi, da mi ne more postreči, se prikloni še enkrat, pokaže z roko na mizo, ki je slučajno prazna, s kretinjo hudiča, ki je izkušal Jezusa in mu je ponujal zemljo pod seboj.

Izberem si mizo ob steni, da se nazgledujem po restavraciji in na cesto. Ko se motam med mizami, slišim lahke stopnje za seboj, kakor se duh trudi za telesom in ga ne more dohiteti.

Jedva sedem, ž vidim sklonjeno telo pred seboj, obrta obločnica mi smehlja sveti naravnost v obraz.

«Kosilo, gospod?»

«Da.»

«Mož odgovor je enozložen.

«Prosim, gospodi!»

Ponudi mi jedilni list. Berem in gledam od začetka do konca strani, natakari stoji na eni nogi, drugo dvigne in napravi iz obeh sv. Andreja križ, glavo nagne nekoliko nazaj ko diplomat, ki sliši, da o njem govorijo, in čaka.

Nato se ozre. Postane mu dolgčas. Pomigne pikolu, ki pometa drobtine na tla in pogleduje gube namiznega prta, če ni morda kdo pozabil kak novic na njem. Pikolo ne vidi migljaja.

Jaz hočem spregovoriti, natakari se ozre zopet name. Ker zamočim besedo in gledam znova, mi reče:

«Juho, gospod?»

«Da bi vsaj egospoda» izpustil ob slednji besedi!

«Ne.»

«Makarone... a la napolitana?»

«Ne... Dajte mi... prinesite mi... prinesite mi... pol piščanca...»

Natakari razširi oči in se začudi, kakor da je čudež, da sem ravno to jed izbral.

Nagne se nad jedilni list in reče kolikor mogoče vljudo:

«Nimamo več, gospodi!»

Vzame mi jedilni list iz rok, prečrta jed, nato mi ga vrne.

Ni mi žal. Prav za prav se čudim sam, kako da sem prav to jed izbral, ki mi je ljuba najmanj. In izbiram znova.

«Telečjo pečenko?»

«S solato?» se prikloni natakari.

«Da.»

Nato pomisli in zmaje z glavo. In ne vem, ali se nasmehe meni ali samemu sebi, ko reče:

«Nimamo več!»

Nato prečrta še to jed

Jaz sem nevoljen. Položim jedilni list na mizo in rečem: «Pa povejte mi, kaj imate?»

Natakari oživi, kakor da sem mu poveril sestavo novega ministrstva. Položi prst s skrbno očistimim nohtom na jedilni list in bere jedi. Polovico jih preskakuje. Pri slednjem imenu me pogleda.

Ne poznam tujih imen, zato si pod njimi ničesar ne predstavljam.

«Zajca?»

No, vendar! Divjačino imam rad. Prikloni se.

«Z rižem?»

Pritrdim tudi to. Natakari odhiti, jaz se od mlad človek, ki je pa ima mesto zaliscsev jedva vidne poganjke pod ušesi, in me vpraša:

«Vino ali pivo, prosim?»

«Pivo.»

«Malo ali veliko, prosim?»

«Malo.»

Ko odide ta, se priziblje plačilni natakari, ki je zastaven in nosi mesto brisače ogromno listino v rokah. Ozre se name, ki otipavam iz dolgočasnja prste na rokah, in vpraša:

«Ste naročili, prosim?»

«Da.»

Kar se prikaže pred menoj natakari z zalisci, nagne se do mene in pošepne:

«Zajca ni več. Ali bi hoteli dunajski zrezek? Svež dunajski zrezek... Izobren dunajski zrezek...»

Pivo je že na mizi. Vzajemem žemljo, ki jo dobim za prizgizek, in ne opazim ogromnega telesa, ki leze počasi od mize do mize, postoji pri nekem gostu za trenutek, se prikloni s tistim tolstim smehom, ki meji na bebovost, in gleda z očmi, kakor pravkar tepen pes.

Ta je gospodar. S tem priklonom si dela reklamo. In če je resno prepričan o tem, se mi zdi, da je njegov smeh: se vse premo- lo bebast.

Pride do moje mize in se ustavi za hip. Vpraša me s čisto tihim glasom, kakor da ga stane neizmerno mnogo truda:

«Ali želite še česa?»

«Sem že naročil,» mu odgovorim istotako s poltiso obzirnostjo.

Prikloni se še enkrat in odide med nizami podobnih ogromnih mesnatih senc.

V tem trenutku pride znova natakari z zalisci. Zda je samozavesten. Smehlja se mi, kakor da mi mora sporočiti: veselo no- vico.

«Še dve minuciji mi pravi.

Nato se nagne do mene z obrazom, ki razodeva, da ima še nekaj posebnega za srco.

«Dunajski zrezek in riž?» mi pravi s pomenljivim naglasom, ki poudarja, da to dvojce ne gre skupaj.

«Solato,» mu rečem. Natakari že v tretje izgine.

Pojem dve žemlji in izpijem pivo, nato mi prinesejo dunajski zrezek in solato. Na takar s pogankji na licih pristopi in zapoje kot operni diletant:

«Še en vrček, prosim?»

Spomnim se na nekaj drugega. Pomig- nem pikolu, ki stoji v kotu ob vratih ves

obupan, ker nima dela in ker brez dela ne sme stati.

«Pikolo!»

Plašno se ozre, nato pristopi.

«Ali imate vozni red?»

Besedni zaklad te mladike natakarskega stanu je še majhen. Predno se spomni, kaj hočem imeti, prinese natakari pivo in srdo- to premeri pikola, kaj dela pri mizi.

«Vozni red...» zajecja ta.

«Vozni red? Kajpada, vozni red...» in se ozre, kakor da ga hoče prižvižgati. Pikolo se smehljaše umakne.

V restavraciji nastane radi tega pravca- ta zmedenost. Natakari s pogankji na licih nima voznega reda in tudi ne ve, kje bi ga dobil. Pokliče na pomoč natakarija z zalisci. Ta vzame mojo željo na znanje in se ozre, kakor da imajo natakariji možgane neke zadaj.

«Takoj,» mi pravi in odide.

Vidim, kako stopi k plačilnemu in mu nekaj razlaga. Plačilni pogleda name in se zatopi v misel, nato stopi v ozadje, naravnost h gospodarju, ki sloni ob kuhinji in prede kot mačka.

Gospodar nagne svoje uho, sprejme vase mojo željo, pogleda name in odda povelje.

Prične se iskanje po restavraciji. Na mizi, kjer je stalo sadje in sir, na neki polici, pri košaricah za kruh, vse povsodi.

To iskanje spremlja gospodar s svojim pogledom. Ko ne najdejo ničesar, da gospodar drugo povelje, ki ga izroči plačilni zaliscem, zalisci pogankjom, ta pa naroči pikolu:

«Pikolo, pojdi po jutranjo izdajo!»

Pikolo hoče leteti, a se na nekaj spomni in postane. Svoj pomislek pove pogankjom in ko pride preko zaliscsev do plačilnega, pogleda ta name, seže v žep in da novic, ki roma do pikola.

Od kuhinjskih vrat se odrta mesnata kepa in se kotali do mene. Gospodar se opraviči s tako tihim glasom, da ga jedva slišim:

«Oprostite. Vozni red mi je odnesel moj nečak. Danes jutraj. Vi se zanimate za odhode vlakov? Ti so tudi v dnevniku. Tako ga prinese.»

Odide in neprestano pogleduje na vrata, dokler se ne prikaže pikolo s listom v rokah.

Vzame mu ga natakari s pogankji in ga odda natakariju z zalisci, ta ga prinese meni.

Stoji poleg mene, dokler ne ugotovim, kdaj odide moj vlak. Nato se nagne do mo- jega obraza.

«Ali ste dobili, prosim?»

«Da.»

«Želite še kaj drugega, prosim?»

«Hvala!»

Ta odide. Pristopi natakari s pogankji in vpraša:

«Ali ste dobili Vaš vlak?»

«Da, hvala.»

«Se eno pivo, prosim?»

«Ne; hvala!»

Slednjic pride plačilni natakari. Ozre se vame in udari parkrat z listino po prazni roki.

«Ste dobili vozni red, prosim?»

«Da.»

V bojazni, da ne pride še gospodar z istim vprašanjem, sem sklenil, da odidem.

«Plačam.»

«Koliko kruhov, prosim?»

Ve natančno sam. Pred vsakega gosta postavlja kuharico s petimi kruhi.

«Tri,» rečem, pojedel sem pa dva. Z mir- no vestjo zapiše tri. Po njegovih morali sem se osleparil sam, on ima čisto vest.

Z elegantno kretinjo vrže računski listek na prazen krožnik.

Plačam mu z bankovcem. Kovanestega drobiža nima, dasi ga išče po vseh žepih. Zamahnem z roko. Globoko se prikloni.

Pristopi natakari z zalisci, da pospravi posodo. Natakarije obdajujem po njihovi spretnosti pri serviranju, ali se zdalec ne toliko kot radi njihove spretnosti pri pobiranju napitnine. Na steni je jasen napis, da je prejemanje napitnine strogo prepovedano. Položim na mizo napitnino zelo očitno, a izgine mimogrede in s tolikšno spretnostjo v natakarijev žep, da bi jih za- vidal vsak žongler, isto storim tudi z natakarijem s pogankji na licu. Že radi voznega reda.

Pri vratih ugledam pikola, ki se bedasto smehlja. Spomnim se, da je on tekel po list. Dam mu napitnino. Nevešč je in neroden. dvajsetica mu pade na tla.

Ko stopim skozi vrata, prejme zato za- ušnico.

«Pikolo!»

Plašno se ozre, nato pristopi.

«Ali imate vozni red?»

Besedni zaklad te mladike natakarskega stanu je še majhen. Predno se spomni, kaj hočem imeti, prinese natakari pivo in srdo- to premeri pikola, kaj dela pri mizi.

«Vozni red...» zajecja ta.

«Vozni red? Kajpada, vozni red...» in se ozre, kakor da ga hoče prižvižgati. Pikolo se smehljaše umakne.

V restavraciji nastane radi tega pravca- ta zmedenost. Natakari s pogankji na licih nima voznega reda in tudi ne ve, kje bi ga dobil. Pokliče na pomoč natakarija z zalisci. Ta vzame mojo željo na znanje in se ozre, kakor da imajo natakariji možgane neke zadaj.

«Takoj,» mi pravi in odide.

Vidim, kako stopi k plačilnemu in mu nekaj razlaga. Plačilni pogleda name in se zatopi v misel, nato stopi v ozadje, naravnost h gospodarju, ki sloni ob kuhinji in prede kot mačka.

Gospodar nagne svoje uho, sprejme vase mojo željo, pogleda name in odda povelje.

Prične se iskanje po restavraciji. Na mizi, kjer je stalo sadje in sir, na neki polici, pri košaricah za kruh, vse povsodi.

To iskanje spremlja gospodar s svojim pogledom. Ko ne najdejo ničesar, da gospodar drugo povelje, ki ga izroči plačilni zaliscem, zalisci pogankjom, ta pa naroči pikolu:

«Pikolo, pojdi po jutranjo izdajo!»

Pikolo hoče leteti, a se na nekaj spomni in postane. Svoj pomislek pove pogankjom in ko pride preko zaliscsev do plačilnega, pogleda ta name, seže v žep in da novic, ki roma do pikola.

Od kuhinjskih vrat se odrta mesnata kepa in se kotali do mene. Gospodar se opraviči s tako tihim glasom, da ga jedva slišim:

«Oprostite. Vozni red mi je odnesel moj nečak. Danes jutraj. Vi se zanimate za odhode vlakov? Ti so tudi v dnevniku. Tako ga prinese.»

Odide in neprestano pogleduje na vrata, dokler se ne prikaže pikolo s listom v rokah.

Vzame mu ga natakari s pogankji in ga odda natakariju z zalisci, ta ga prinese meni.

Stoji poleg mene, dokler ne ugotovim, kdaj odide moj vlak. Nato se nagne do mo- jega obraza.

«Ali ste dobili, prosim?»

«Da.»

«Želite še kaj drugega, prosim?»

«Hvala!»

Ta odide. Pristopi natakari s pogankji in vpraša:

«Ali ste dobili Vaš vlak?»

«Da, hvala.»

«Se eno pivo, prosim?»

«Ne; hvala!»

Slednjic pride plačilni natakari. Ozre se vame in udari parkrat z listino po prazni roki.

«Ste dobili vozni red, prosim?»

«Da.»

V bojazni, da ne pride še gospodar z istim vprašanjem, sem sklenil, da odidem.

«Plačam.»

«Koliko kruhov, prosim?»

Ve natančno sam. Pred vsakega gosta postavlja kuharico s petimi kruhi.

«Tri,» rečem, pojedel sem pa dva. Z mir- no vestjo zapiše tri. Po njegovih morali sem se osleparil sam, on ima čisto vest.

Z elegantno kretinjo vrže računski listek na prazen krožnik.

Plačam mu z bankovcem. Kovanestega drobiža nima, dasi ga išče po vseh žepih. Zamahnem z roko. Globoko se prikloni.

Pristopi natakari z zalisci, da pospravi posodo. Natakarije obdajujem po njihovi spretnosti pri serviranju, ali se zdalec ne toliko kot radi njihove spretnosti pri pobiranju napitnine. Na steni je jasen napis, da je prejemanje napitnine strogo prepovedano. Položim na mizo napitnino zelo očitno, a izgine mimogrede in s tolikšno spretnostjo v natakarijev žep, da bi jih za- vidal vsak žongler, isto storim tudi z natakarijem s pogankji na licu. Že radi voznega reda.

Pri vratih ugledam pikola, ki se bedasto smehlja. Spomnim se, da je on tekel po list. Dam mu napitnino. Nevešč je in neroden. dvajsetica mu pade na tla.